

AZERİ VE TÜRKLER BÜYÜK PROJELERİ HEDEFLEMELİ

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, her iki ülkenin Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı gibi yeni büyük projelerin peşinde koşması gerektiğini ifade etti. **2'de**

3 ARALIK 2007 PAZARTESİ REFERANS GAZETESİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR

Recep Tayyip Erdoğan

İtalyan CEO'ların gözü Türkiye'de

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın İtalya'ya ziyaretinde Türk-İtalyan İş Konseyi, karşı kanadı Confindustria işbirliği ile Türk-İtalyan İş Forumu düzenledi. Başbakan Erdoğan İtalyan işadamlarını Türkiye'ye daha fazla yatırım yapmaya davet ederek, "Türkiye'nin sunduğu fırsatlardan yararlanmak isteyen işadamlarına her türlü kolaylığın, desteğin gösterileceği sözünü de veriyorum" dedi. DEİK ile Confindustria'nın işbirliğinin pekiştirdiği çalışma yemeginde ise Astaldi, Merloni, Benetton, ENI, Unicredit, ENEL gibi İtalya'nın önemli şirketlerinin CEO'ları Türk firmaları ile işbirliği yapmak istediklerini belirtti. **3'te**

Mobilyacılar Yunan pazarından umutlu

Son 4 yılda Yunanistan'ın mobilya ithalatındaki payını yüzde 100 artırarak ülkeye 40 milyon dolarlık ihracat yapan mobilya üreticileri önümüzdeki yıllarda pazardan daha fazla pay almak için hazırlık yapıyor. MOSDER Başkanı Memduh Boydak, 2003 yılında toplam mobilya ithalatının 379 milyon dolar iken, 2006 yılına kadar geçen 4 yıllık süre içerisinde yüzde 79 oranında artış göstererek 628 milyon dolar'a ulaştığına dikkat çekerek "Yunanistan'ın ithalatında ilk 3 sırayı sırasıyla İtalya, Çin ve Türkiye almıştır. Türkiye'nin ihracatı 4 yılda yaklaşık yüzde 100 artış göstererek 22 milyon dolar'dan 40 milyon dolara yükselmiştir" dedi. Boydak bu yükselişi göz önüne alarak Türkiye'deki mobilya sektörü mensuplarının Yunanistan'daki potansiyele yönlendirilmesi gerektiğini belirtti. **10'da**

Serbest ticarete Avrupa Birliği'nin samimiyet sınavı

Türkiye, Avrupa Birliği'nin üçüncü ülkelerle yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) nedeniyle dezavantajlı duruma düşüyor. AB, STA'ları müzakere ederken Türkiye'nin çıkarlarını da gözetmeli.

Türkiye ile Gümrük Birliği anlaşması imzalayan Avrupa Birliği üçüncü ülkelere karşı uygulanan Ortak Gümrük Tarifesi'nde bazı ülkelere istisnalar getirdi. AB üyeleri diğer ülkelerle Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) imzalayarak, bu ülkelerin sanayi ürünlerinde uygulanan gümrük vergilerini kaldırdı ve tarım ürünlerinin bazılarında da tavizler verdi.

Türkiye ise, Ortak Ticaret Politikasına uyum yükümlülüğünün bilincinde olarak AB ile kimi zaman paralel, kimi zaman ise onun arkasından ülkelere yönelerek STA teklifinde bulunmakta, kendisi ile STA yapmanın avantajlarını dile getirmekte, Gümrük

Birliği çerçevesinde yükümlülüklerine vurgu yapıyor. Gümrük Birliği için koruma oranlarını aşağıya çeken Türkiye ülkelere STA teklifinde bulunduğu ya "AB ile tamamlayalım, sonuçlarını görelim" şeklinde bir cevap ya STA'nın yararlarına ilişkin bir şüphe ya da "AB ile daha yeni yaptık önce bunu hazmetmeliyiz" tarzında bir yorumla karşılaşıyor.

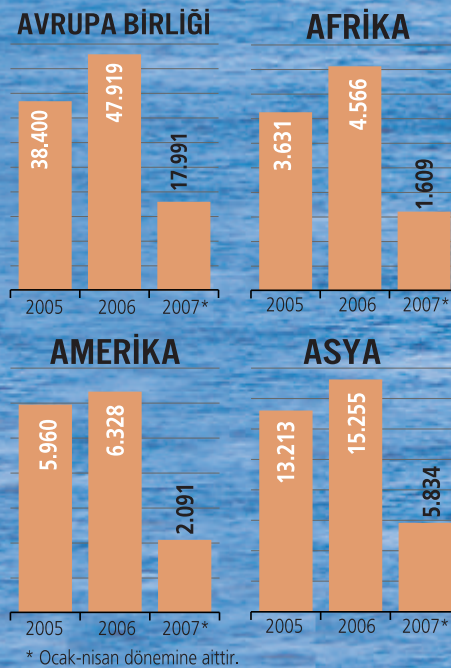
Anlaşmalarda zorluk çıkıyor

Dezavantajlı duruma düşen Türkiye için AB'nin bu konudaki kararlılığı büyük önem taşıyor. AB, akdettiği STA'ların birkaçında Türkiye ile ilgili madde koymak ya da tek taraflı deklarasyon ya-

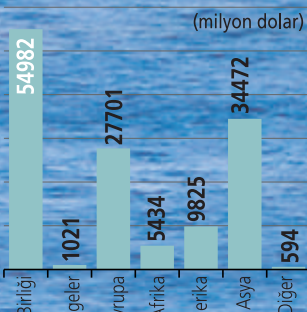
yınlamak veya ülkelere komisyonlar tarafından nadiren de olsa mektuplar yazılması gibi yöntemlerle Türkiye'ye destek olmaya çalışmaya çalışıyor. Ancak bunların hiçbirisi bugüne kadar somut fayda sağlamadı. Öncelikle 1/95 sayılı Karar'ın 16.maddesi değiştirilerek, yalnızca Türkiye'ye değil AB tarafına da yükümlülükler getirecek şekilde ikili bir görevlendirme yapılması şart. Mevcut 16.maddedeki telafi edici vergi uygulaması, daha net kriterlere bağlanarak işlerliği olacak şekilde düzenlenmeli ve AB'nin kendi STA'larını müzakere ederken mutlaka Türkiye'nin çıkarlarını da dikkate alması gerekiyor. **sayfa 6-7'de**

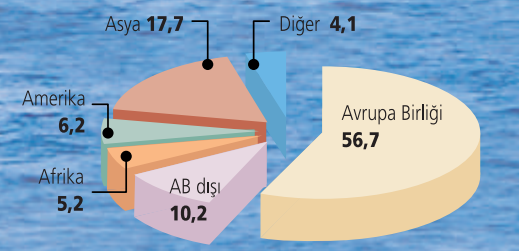
TÜRKİYE'NİN İHRACAT PERFORMANSI (milyon dolar)

TÜRKİYE'NİN İTHALAT PERFORMANSI (milyon dolar)

BÖLGELERE GÖRE İHRACAT HACMİ (%)

TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu

Her ülkede muhabatımız var iş dünyasının dışışışleriyiz

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin bölgeselden yarı-küresel bir güce dönüşmesi için sivil toplum örgütlerinin başını çektiği ikincil diplomasi'nin büyük önem taşıdığını söyledi. DEİK ve TOBB'un, bu ikincil diplomasi'nin öncü kuvveti ve katalizörü olduğunu

dile getiren Hisarcıklıoğlu, "Türkiye küresel bir güç olma hikâyesi yazacaksa, bizim teşebbüsümüz, cesaretimiz, tecrübemiz, bilgimiz bu hikâyenin mürekkebi olacak" dedi. Hisarcıklıoğlu, yabancı pazarlara girişte kurumsal kimliği temsil etmesi için kurulan DEİK'i ve DEİK'le birlikte ufkun açılan özel sektör ile Türkiye'yi konuştu. **4'te**

Küresel lige çıkmak isteyen DEİK'e gelsin **4'te**

Çeklerle ticarete 2008 yılı hedefi 2 milyar dolar

Türkiye ile Çek Cumhuriyeti arasındaki ticaret 8 yılda 10 kat artarak ortalama 1.5 milyar dolara ulaştı. Bu yıl yüzde 52 büyüyerek 1.5 milyar dolar olan ticaret hacminin 2008'de 2 milyar dolara çıkması hedefleniyor. 14-16 Kasım 2007 tarihleri arasında iki ülke arasında var olan siyasi, ticari, askeri ve ekonomik işbirliğini daha da geliştirmek; ilgili devlet adamları ve iş çevreleriyle temaslarda bulunmak üzere Çek Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyaret gerçekleştirildi. Toplantıda her iki ülkenin iş dünyası temsilcilerine hitaben konuşma yapan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Çek Başbakan Mirek Topolana-

nek'in ortak söylemi politikacıların ve devlet adamlarının görevlerinin ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişmesini teminen gerekli altyapının tesis edilmesi yönündeydi. **2'de**

TÜRKİYE HANGİ ÜLKELERLE STA İMZALADI

8-9

Küresel düzeyde barış enerji kontrolüne bağlı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Hilmi Güler bölgesel ve küresel düzeyde barış, güven, istikrar ve refahın buna bağlı olduğunu söyledi. **sayfa 13**

İpek Yolu için Türkiye Kazakistan işbirliği şart

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi M. Şadan Eren, İpek Yolu'nun hayata geçirilmesi için Türkiye ile Kazakistan'ın işbirliği yapması gerektiğini kaydetti. **sayfa 12**

Orta Asya
Bölgesinde Çin-
Rusya Rekabeti

ELNUR OSMANOV **11**

Çin, dünyayı
satın alıyor

ALTAY ATLI **5**

Abdali Sınır Kapısı Türk kamyonlarını rahatlatır

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan Abdali Sınır Kapısı'nın Irak'a mal taşıyan Türk kamyonlarının geçişine açıldığı müjdesini verdi. **sayfa 11**

DEİK Expo İzmir 2015'e destek veriyor..... **11'de**
Başbakan Konferansından Ankara Forumu'na **13'te**
Romanya'da müteahhitler 1.5 milyar dolarlık iş üstlendi. **3'te**
Litvanyalılar 'Viking Hattı' için Türkiye'ye geldi. **12'de**

Başlarken

Türk özel sektörü kabuğundan sıyrılıp yeni pazar ve alanlara genişledikçe daha rafine bilgiye ve daha kapsamlı network'e ihtiyaç duyuyor.

Küresel de işte bu ihtiyaca yanıt vermek için tasarlanıp hazırlandı. Küresel'i hazırlamadaki amacımız, Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini düzenleme görevi kanuni bir sorumluluk olan DEİK'in faaliyet ve çalışmalarını yine Türk özel sektörüyle paylaşmak.

Bu sayımızda Sayın Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ve Sayın Başbakan Recep Tay-

yip Erdoğan'ın yurtdışı ziyaretleri kapsamında gerçekleştirdiğimiz İş Konseyi toplantılarımızdan izlenimleri; Türkiye'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları konusunda Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi irdeleyen odak noktamızı; yurtdışı ve yurtdışında düzenlediğimiz bazı önemli etkinlikleri; yeni araştırma ve yayınlarımızı sizlerle paylaşıyoruz.

Yönetim ve İcra Kurullarımız, 10 Bölge Koordinatör Başkanımız, 76 İş Konseyi Başkanımız, üyelerimiz ve Rusça'dan Arapça'ya, Fransızca'dan İtal-

yanca'ya 8 dili çalışma dili olarak kullanabilen direktörlük kadromuzla 2007 yılının ilk 11 ayında toplam 8000'in üzerinde işadımı ve profesyonelin iştirak ettiği 267 yurtiçi, 68 yurtdışı olmak üzere toplam 335 etkinlik düzenledik.

Kendisi de her geçen gün yurtdışı operasyonlarını çeşitlendiren Doğan Yayın Holding ve bu çalışmayı kemikleştiren Referans Gazetesi ile işbirliğimizin, Türk ekonomi dünyasının algısını küresel ölçeğe oturtmak için önemli bir adım olacağına inanıyoruz.

Ufuk YILMAZ
DEİK Direktörü
uyilmaz@deik.org.tr

Azeri ve Türklerin görevi işbirliğinin önünü açmak

Azerbaycan'ın son yıllarda gerçekleştirdiği ekonomik kalkınmadan Türkiye'nin gurur duyduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, her iki ülkenin Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı gibi yeni büyük projelerin peşinde koşması gerektiğini vurguladı. Gül, Türkiye'nin son yıllarda büyük ekonomik hamlelere imza attığını ve Avrupa'nın 6. büyük ekonomisi haline geldiğini de sözlerine ekleyerek, "Azeri ve Türk devletlerine düşen görev iki ülke arasındaki işbirliği ve karşılıklı yatırımların önünü açmaktır" dedi.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, ilk resmi yurtdışı ziyaretini 6-8 Kasım 2007 tarihleri arasında Azerbaycan'a gerçekleştirdi. 150'yi aşkın işadımı, 70'i aşkın bürokrat ve 40'i aşkın gazeteciden oluşan bir heyet eşliğinde yapılan ziyaret çerçevesinde Türk-Azerbaycan İş Konseyi de 7 Kasım 2007 tarihinde başkent Bakü'de bir Türkiye-Azerbaycan İş Forumu düzenledi. Azerbaycan Maliye Bakanı Haydar Babayev'in ev sahibi olarak yaptığı açılış konuşmasının ardından "Biz iki devlet ama bir milletiz" sözleriyle Haydar Aliyev'e göndermede bulunarak başlayan TOBB-DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu "Türkiye, 1980'li yıllardan itibaren çok büyük gelişme göstermiş, son yıllarda önemli yapısal reformlar gerçekleştirmiş ve ekonomisini giderek güçlendirmiştir. Türkiye'nin 2006 yılındaki gayri safi milli hasılası 400 milyar dolara, dış ticaret hacmi ise 221 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin toplam sınai ihracatının yüzde 65'ini tek başına gerçekleştirmektedir. Bu yıl 100 milyar doları aşan ihracatımızın yüzde 65'i ise Avrupa ve ABD'ye yapılmaktadır. Türkiye, dünyanın 17., Avrupa'nın 6. büyük ekonomisi haline gelmiştir" dedi.

Türkiye'nin başarılarına büyük petrol ya da enerji kaynaklarına sahip olmadan, güçlü sanayisiyle, müteşebbişlikle, kalifiye insan kaynağı ve

genç nüfusunun kendisine sağladığı dinamizm ile ulaştığını vurgulayan Hisarcıkloğlu, "Türkiye'nin kendisine koyduğu hedef de dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olmaktır" şeklinde konuştu.

GÜMRÜK VE İHRACATTA SADELEŞTİRME YAPILMALI

Türk-Avrasya İş Konseyleri bünyesindeki Türk-Azerbaycan İş Konseyi'nin katılanının ve etkin çalışmalarının olduğunu belirten Hisarcıkloğlu, Azerbaycan'ın zengin kaynakları ve hızlı gelişimiyle Türk işadamları için önemli bir yatırım alanı ve partner olduğunu, bu durumun DEİK iş konseyleri sayesinde daha iyi değerlendirilebileceğini işaret etti. TOBB-DEİK Başkanı ayrıca Türk işadamlarına nakliye, gümrük ve bankacılık alanlarında uluslararası standartlar ölçüsünde kolaylık sağlanmasını isteyerek "Azerbaycan'la direkt bir karayolu bağlantımızın olmaması ekonomik ve ticari ilişkileri zora sokmaktadır. Gümrük ve ihracat işlemlerinde sadeleştirmelere gidilmeli; uluslararası rekabet koşullarının sağlanması gerekmektedir" dedi.

M. Rifat Hisarcıkloğlu'nun konuşmasının ardından kürsüyü devralan Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev TOBB-DEİK Başkanı'nın konuşmasından çok etkilendiğini ifade ederek konuşması esnasında Hisarcıkloğlu'nun konuşmasına pek çok atıfta bulundu. Her iki ülkenin iş dünyasına seslenen İlham Aliyev

de Türk işadamlarının Azerbaycan'da büyük yatırımları bulunduğunu, ancak ülkenin gelişim seyrini dikte alıncıyken yeni yatırımlara gereksinim duyduklarını söyledi. Aliyev, Türk işadamlarına hitaben, "Burası sizin vatanınız, sizleri yatırım yapmaya bekliyoruz" dedi. Azerbaycan'daki ekonomik faaliyetlerin enerji, inşaat, altyapı ve ulaşım sektörlerinde yoğunlaştığını anlatan Aliyev, enerjinin ülke ekonomisinin en önemli kalemi olduğunu belirtti.

'HEDEFİMİZ SERBEST DOLAŞIM İÇİN ORTAKLIK'

Cumhurbaşkanlarının ardından Türk ve Azeri iş adamlarına hitaben konuşan Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen, 3 yıl önce ticaret hacminin 500 milyon dolar, Türk sermayesi yatırımlarının 1.5 milyar dolar, Türk şirketlerinin üstlendiği müteahhithlik projelerinin ise 1.6 milyar dolar düzeyinde olduğunu anımsattı. Tüzmen, bugün ise ticaret hacminin 2 milyar dolara ulaştığını, Azerbaycan'daki Türk yatırımları ve müteahhithlik projeleri toplamının, 5.5 milyar doları aştığını söyledi. "Türkiye-Azerbaycan ilişkileri göz önüne alındığında bu gelişme yetersiz" diyen Tüzmen, "Hedefimiz, iki ülke arasında, mal, hizmet ve sermayenin serbest dolaşabildiği bir ekonomi ortaklığıdır" dedi.

Azerbaycan-Türkiye İş Forumu konusunda yorum yapan Rona Yırcalı, "Avrasya bölgesi ülkelerinde ekonomide ve ekonominin yönetiminde devletin hala ağırlıklı bir yeri vardır. İhalelerin çok büyük bir kısmı devlet tarafından verilmektedir. Bu nedenlerle, bu ülkelerde Türk özel sektörünün başarılı olması için kendi devletini en üst düzeyde arkasında görmesi, onun desteğini alması gerekmektedir" diye konuştu.

Toplantıyı değerlendiren Türk-Azerbaycan İş Konseyi Başkanı Cengiz Gül de Azerbaycan'ın 2020 yılına kadar sadece altyapı yatırımları için, 100 milyar dolarlık yatırım planlayan bir ülke olduğunu kaydetti.

Çeklerle ticaretimiz 10 kat arttı, 2008'de hedef 2 milyar dolar

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Çek Cumhuriyeti'ni Nabucco Projesi'nde görmek istediklerini söyledi.

Çek Cumhuriyeti ile Türkiye'nin ticaret hacmi son 8 yılda 10 kat artarak ortalama 1.5 milyar dolara ulaştı. 2008'de bu rakamın 2 milyar dolara çıkarılması hedefleniyor.

Son yıllarda Avrupa'da ekonomisi hızla büyüyen ülkelere birisi olan Çek Cumhuriyeti ile Türkiye'nin ticari ilişkileri de her geçen gün gelişiyor. İki ülke arasındaki ticaret 8 yılda 10 kat artarak ortalama 1.5 milyar dolara ulaştı. Bu yıl yüzde 52 büyüyerek 1.5 milyar dolar olan ticaret hacminin 2008'de 2 milyar dolara çıkması hedefleniyor.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 14-16 Kasım 2007 tarihleri arasında iki ülke arasında var olan siyasi, ticari, askeri ve ekonomik işbirliğini daha da geliştirmek; ilgili devlet adamları ve iş çevreleriyle temaslarda bulunmak üzere Çek Cumhuriyeti'ne resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Bu ziyaret vesilesiyle Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türk-Çek İş Konseyi de Türk işadamları heyeti ziyareti ve 15 Kasım 2007 günü Türk-Çek İş Konseyi Ortak Toplantısı düzenlendi. Ziyarete, TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, TOBB Başkan Yardımcıları Faik Yavuz ve Hüseyin Üzülmaz, Türkiye Orta Avrupa İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Halil Kulluk, Türk-Çek İş Konseyi Başkanı Nazmi Akman, DEİK Direktörü Ufuk Yılmaz ile birlikte toplam 40'i aşkın firma ve kurum temsilcisi katıldı.

Toplantıda her iki ülkenin iş dünyası temsilcilerine hitaben konuşma yapan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Çek Başbakan Mirek Topolane'ın ortak söylemleri politikacıların ve devlet adamlarının görevlerinin ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişmesini teminen gerekli altyapının tesis edilmesi yönündeydi. Türkiye'nin atımlarını memnuniyetle izlediklerini kaydeden Başbakan Topolane'ın, Çek Cumhuriyeti'nin Türkiye'ye AB üyeliği için verdiği desteğin devam edeceğini ifade etti. Türkiye'ye yönelik psikolojik bariyerlerin kaldırılması ve liberal bir ticaret politikası izlenmesi gerektiğini işaret etti.

NABUCCO PROJESİNDE OLMANIZI İSTERİZ

Başbakan Erdoğan, Çek Cumhuriyeti'nin Avrupa'nın "sürekli ve süratli" büyüyen iki ekonomisinden biri olduğunu ifade ederek, Çek Cumhuriyeti ile Türkiye arasındaki ticaret hacminin 2006 yılında 1.1 milyar dolar olduğunu, bu yılın ilk 9 ayında ise 1 milyar dolara kadar ulaştığını ifade etti. Erdoğan, "Çek Cumhuriyeti ile aramızdaki ticaret hacmi 1.5 milyar dolara doğru çıkıyor" dedi. Er-

doğan, Çek Cumhuriyeti ile karşılıklı yatırımların gelişmeye devam ettiğini, ziyaretinin "dost ve müttefik Çek Cumhuriyeti" ile ilişkilerin ve işbirliğinin daha da ileri götürülmesine katkıda bulunacağına inandığını dile getirdi. Konuşmasında Türkiye'nin AB içinde yer alması gerektiğini de vurgulayan Başbakan, Türkiye'nin Nabucco enerji projesinde Çek Cumhuriyeti'ni de görmek istediğini kaydetti.

Başbakanların konuşmalarının ardından Türk-Çek İş Konseyi tarafından hazırlanan "Eylem Planı", TOBB ve DEİK Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Çek Cumhuriyeti Ekonomi Odası Başkan Yard. Josef Cilek, İş Konseyi Başkanı Nazmi Akman ve Eşbaşkan Jaroslav Hubacek tarafından imzalandı. "Eylem Planı"nda Türkiye ile Çek Cumhuriyeti arasında işbirliği çerçevesinde olumlu sonuç alınması beklenen enerji, otomotiv, makine, metal endüstrisi, kimyasal endüstri, tekstil ve deri, müteahhithlik, turizm gibi öncelikli sektörler belirlenerek bu alanlarda ortak öneriler yer aldı. Ayrıca, karşılıklı olarak ülke tanıtım etkinliklerine destek sağlanması, sanayi-üniversite işbirliği kapsamında Türk ve Çek üniversiteleri arasında öğrenci ve stajyer değişiminin desteklenmesi de öngörülen diğer hususlar olarak planda vurgulandı.

Rona Yırcalı, Doğu Avrupa'da 1989 yılında gerçekleştirilen Kadife Devrim sonucu demokrasiye geçiş yapmış Çek Cumhuriyeti'nin o tarihten itibaren demokratik değerlerini koruduğunu ve bu çabaları neticesinde NATO'ya ve 1 Mayıs 2004 tarihinde AB üyeliğine kabul edildiğini vurgulayarak "Çek Cumhuriyeti 50 milyar euroyu aşan yabancı sermaye yatırım tutarıyla, yabancı yatırımcılar açısından bölge ülkeleri arasında en cazip ülkelerin de başında yer almaktadır. Otomotiv ve yan sanayisinde dünya sıralamasında yer alan ilk 100 firmadan yaklaşık 40'ının Çek Cumhuriyeti'nde imalat veya montaj yatırımı bulunmaktadır. Ne var ki, ikili ticarete baktığımızda, Türkiye-Çek Cumhuriyeti ikili ticaretinin gerçek potansiyelinin oldukça altında olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin toplam ihracatında Çek Cumhuriyeti'nin aldığı pay binde 4 iken, ithalatında ise sadece binde 5'tir. Çek Cumhuriyeti iş adamlarımız için bir fırsatlar ülkesi. İşbirliği olanaklarımızı bu gibi toplantılar düzenleyerek daha iyi değerlendirmeliyiz" dedi.

ÜCRETSİZ GEÇİŞ BELGESİ 10 BİN ADETE YÜKSELMELİ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu da yaptığı konuşmada, Türkiye ile Çek Cumhuriyeti arasındaki dış ticaret hacminin 2008 yılında 2 milyar dolara ulaşacağını tahmin ettiklerini söyledi ve sözlerine "2006 yılında Türkiye ile Çek Cumhuriyeti'nin dış ticareti 1 milyar doları geçmiştir. 2007'de ise 1.5 milyar dolara ulaşmak üzeredir. Dış ticaretimiz geçen yıla kıyasla yüzde 52, 1999 yılına kıyasla 10 kat artmıştır" şeklinde devam etti. Çek Cumhuriyeti Başbakanı Topolane'ın, Türk işadamlarının karşılaştığı sorunların çözülmesi konusunda destek vermesini isteyen Hisarcıkloğlu, Ücretsiz Geçiş Belgesi sayısının 10 bin adede yükseltilmesini talep etti.

ÇEKLERLE ALTYAPI PROJELERİNDE ÇALIŞABİLİRİZ

Türk-Çek İş Konseyi Başkanı Nazmi Akman, Türk-Çek ilişkileri üzerine toplantıda yaptığı konuşmada "Ülkelerimizin ekonomileri Avrupa Birliği mevzuatı uyum çalışmaları kapsamında daha da yakınlaşmakta, yeni işbirliği imkanları ortaya çıkmaktadır. AB Çerçeve Programları kapsamında gerçekleştirilebilecek yüksek teknoloji ve bilişim sektörlerinde ortak projelerin yanı sıra, otomotiv, makine-mühendislik sanayi, demir-çelik, enerji ve çevre teknolojileri, tekstil-hazırgiyim ve turizm ikili işbirliğinde öncelikli sektörlerdir" dedi. Çek firmalarıyla beraber üçüncü ülkelerde ortak projelerin geliştirilmesinin mümkün olduğunu ifade eden Akman, "Çek işadamları Türk işadamlarıyla işbirliğine gidebilirler" dedi.

İtalyan şirketlerin CEO'ları Türkiye ile iş yapmak istiyor

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 7-8 Kasım 2007 tarihlerinde İtalya'ya gerçekleştirdiği resmi ziyaret çerçevesinde Türk-İtalyan İş Konseyi, karşı kanadı Confindustria (İtalyan Sanayiciler Konfederasyonu) işbirliği ile 8 Kasım 2007'de İtalya'nın başkenti Roma'da Türk-İtalyan İş Forumu düzenledi. Birbirini tamamlayıcı bir yapıya sahip olan ülke ekonomilerinin şu anki durumunun ve ticari ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olanakların değerlendirildiği foruma Başbakan Erdoğan'ın haricinde Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan; Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün yanı sıra DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı da katıldı. Düzenlenen İş Forumu'nun ardından DEİK ile Confindustria'nın işbirliğinin pekiştiği çalışma yemeğinde Astaldi, Merloni, Benetton, ENI, Unicredit, ENEL gibi İtalya'nın önemli şirketlerinin CEO'ları Türk firmaları ile işbirliği yapmak konusundaki isteklerini dile getirdi.

SAMSUN-CEYHAN ÖNEMLİ

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Türk-İtalyan İş Forumu'nda yaptığı konuşmada Türkiye ile İtalya arasında siyasi konulardan askeri konulara ekonomik ve ticari konulardan, kültürel ilişkilere, turizmden arkeolojiye kadar birçok alanda işbirliğinin mevcut olduğunu belirterek Türkiye'nin AB sürecindeki azimli çalışmalarına aynı hızda devam ettiğini vurguladı. Başbakan, İtalyan işadamlarını Türkiye'ye daha fazla yatırım yapmaya davet ederek, "Türkiye'nin sunduğu fırsatlardan yararlanmak isteyen işadamlarına her türlü kolaylığın, desteğin gösterileceği sözünü de burada huzurlarınızda ifade

etmek istiyorum" dedi.

Erdoğan, yaptığı konuşmada, İtalya hükümeti ve halkına Türkiye'nin AB'ye yapacağı stratejik, ekonomik ve kültürel katkısı en iyi idrak eden ülke konumunda olduğunu, bu konudaki en büyük payın işadamlarına ait olduğunu söyledi. İki ülke işadamlarının bu dostluk köprüsünün mimarları olduğunu ifade eden Erdoğan, Türkiye'nin enerji koridorlarının kesişme noktasında yer aldığını, petrol ve doğalgazın dünyaya ve Batı'ya sevkiyatında kilit ülke konumunda bulunduğunu belirten Erdoğan, bu durumun Türk-İtalya ilişkilerine enerji boyutunun da eklenmesini sağladığını kaydetti.

SAMSUN-CEYHAN ÖNEMLİ

Recep Tayyip Erdoğan, Rus doğalgazını Türkiye'ye taşıyan Mavi Akım Doğalgaz hattının İtalya'nın katkılarıyla hayata geçirildiğini anımsatarak, Samsun-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesi'nin de Türkiye ile İtalya'nın gelecek dönemde işbirliği yapacakları önemli diğer bir proje olduğunu belirtti. Bunların dışında Bakü-Tiflis-Ceyhan ham petrol boru hattındaki işbirliğinin çok büyük bir başarıyla sonuçlandığını ifade eden Erdoğan, Bakü-Tiflis-Ceyhan hattındaki ilk petrolün geçen yıl mayıs ayında İtalya'ya gönderildiğini kaydetti.

Forum hakkında konuşan Rona Yırcalı ise 2007 yılı ilk altı ayında gerçekleştirilen ihracatın 2006 yılı aynı dönem ihracatı olan 3,4 milyar dolardan yüzde 7'lik bir artışla 3,7 milyar dolara çıktığına dikkat çekerek "Aynı dönemde ithalat 4.1 milyar dolardan 4.63 milyon dolara yüzde 12 oranında artmıştır. Toplam ticaret hacmi 2007 haziran sonu itibarıyla 8.2 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır" dedi.

Zeynep Bodur Okyay, "İşletmecilerde yaşanan sıkıntının giderilmesini hedefliyoruz" dedi.

ÜLKEMİZE İLGİ BÜYÜK RO-RO HATTI AÇILMALI

Türk-İtalyan İş Konseyi Başkanı Zeynep Bodur Okyay da ikili ilişkilerin 2001 yılından itibaren pozitif ivme kazandığını, özellikle 2005 yılında Türkiye'nin İtalya ile ekonomik işbirliği olanaklarının geliştirilmesi için öncelikli ülke kapsamına alınması ile İtalyan iş çevrelerinin Türkiye'ye yönelik ilgisinin arttığını belirtti.

Türk-İtalyan İş Forumu'na DEİK çatısı altındaki İstanbul, Bursa Burdur, Kocaeli, Antalya, Mersin, Adana, Çanakkale, Ankara illerinden otomotiv, tekstil, lojistik, makina sanayi, inşaat ve inşaat malzemeleri ve müteahhitlik hizmetle-

ri ile enerji dağıtımı ve çeşitli servis sektöründe faaliyet gösteren firmaların katıldığını ileten İş Konseyi Başkanı Bodur Okyay, İş Konseyi'nin geçmiş faaliyetlerinden örnekler ve gelecek dönem faaliyetlerine ilişkin bilgi verdi.

Okyay, Çanakkale'de 2006 yılının sonlarına doğru Kepez Limanı ile İtalya'nın Brindisi Limanı arasında başlatılan Ro-Ro seferleri, işletmeciler şirketin ortakları arasında yaşanan sıkıntı nedeniyle geçici olarak durdurulduğunu ancak bu sorunun kısa sürede çözülmesini hedeflediklerini açıkladı.

Balkanlar'daki ortağımız Romanya'da müteahhitler 1.5 milyar \$'lık iş üstlendi

Romanya'ya Türkiye'den yapılan ihracat yılın ilk 8 ayında yüzde 68 artarken ülkede faaliyet gösteren 43 Türk müteahhitlik firmasının üstlendiği işlerin büyüklüğü 1.5 milyar dolara ulaştı.

Türk-Romen İş Konseyi, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Romanya ziyareti vesilesi ile 26 Ekim 2007'de Bükreş'te iş dünyasıyla bir toplantı düzenledi. Her iki ülke başbakanlarının katılımıyla gerçekleşen toplantıya, Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen, Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşları ve Soydaşlardan Sorumlu Devlet Bakanı Mustafa Said Yazıcıoğlu, TOBB-DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ve 80 Türk işadamı katıldı.

Toplantıda sunum yapan DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı, DEİK ve Türk-Romen İş Konseyi'nin faaliyetlerini ve Romanya'da yatırım yapan Türk firmalarına ve müteahhitlik sektöründeki firmalara ilişkin bilgiler verdi. Yırcalı, "Bölgedeki stratejik ortağımız Romanya ile ekonomik ilişkiler son derece önem arz etmektedir. Bu çerçevede, yatırım için potansiyel sektörler arasında imalat sanayi, oto yan sanayi, elektrik-elektronik, ağaç işleme, inşaat malzemeleri, tekstil, gıda işleme, altyapı, lojistik ve gayrimenkul yer alıyor. Romanya'ya yapılan ihracat 2007 yılı ilk sekiz ayında 2006 yılının aynı dönemine oranla yüzde 68 artarak 2.3 milyar dolar olurken, bu ülkeden yapılan ithalat ise yüzde 18 artarak 2.5 milyar dolara ulaştı. Böylece, ticaret hacmi yüzde 40 oranında artarak 4.4 milyar dolara ulaştı. Hedefimiz 2007 yılı sonu itibarıyla 5 milyar euroyu aşmak. Bu hedefi aşacağımıza inanıyoruz" dedi.

'43 MÜTEAHHİTLİK FİRMASI FAALİYET GÖSTERİYOR'

Arçelik Arctic beyaz eşya fabrikası, Finansbank, Libra Bank, Garant Bank International, gübre üreticisi Azomureş, Kastamonu Entegre'nin Prolenm Ahşap Tesisi, Ülker Bisküvi, Pak Maya, Enka Pimapen, Ram Dış Ticaret A.Ş. Romanya ofisi, Tekzen Yapı Marketi gibi Türk firmalarının Romanya'ya yöneldiğine işaret eden Rona Yırcalı, "2007 yılı itibarıyla Romanya'da 43 Türk müteahhitlik firması toplam 1.5 milyar dolar tutarında proje üstlenmiş bulunmaktadır. Romanya'da faaliyet gösteren Türk firmaları, Rumen yabancı yatırımcılar sıralamasında kayıtlı sermaye miktarına göre 10. Sıradadır. Aynı zamanda 454 milyon

DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona YIRCALI

BAŞBAKAN SEYAHATLERİNİ YORUMLADI

Geçen ay gerçekleştirilen başbakan ziyaretlerini değerlendiren DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ziyaretler kapsamında düzenlenen iş konseyi toplantıları ve forumlarının bölgesel ve küresel çapta operasyon gücüne sahip Türk iş dünyası için büyük önem taşıdığını belirtiyor. Yırcalı'ya göre pek çok ülkeyle yaşanan tarife dışı engellerin giderilmesi, bir türlü imzalanamayan ikili anlaşmaların imzalanması ve ilgili ülkelerin yatırımlarında Türk işadamlarının daha fazla pay alması gibi konularda Başbakan Erdoğan'ın iş dünyasıyla eşgüdümü

çalışması kritik önemde.

Başbakan R. Tayyip Erdoğan'ın Bükreş, Roma ve Prag ziyaretleri çerçevesinde DEİK tarafından organize edilen iş konseyi toplantılarına 2007'nin üzerinde Türk işadamlarının iştirak ettiğini belirten Rona Yırcalı "Kısa ve yoğun tempolu ziyaretlerde gerek Sayın Başbakan ile gerek ise Başbakan'a eşlik eden Sanayi ve Ticaret Bakanı Zafer Çağlayan ve Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen ile bir araya gelerek Türk işadamları her üç ülke ile ilgili sorun, görüş ve önerilerini doğrudan iletti. Böylelikle bu sorunların aşılması

yolunda Sayın Başbakan'ın ve bakanlarımızın ilgili ülke muhatapları nezdinde girişimleri sağlandı. Bu görüşmeler siyasi ve ekonomik eşgüdümü yaratmamızı sağlıyor" dedi.

Başbakan Erdoğan'a yurtdışı gezileri kapsamında gerçekleştirilen iş konseyi toplantılarının daha da verimli geçmesi için bir öneriler dizisi sunduklarını vurgulayan Yırcalı, her üç ülkede de gerçekleştirilen toplantılarda öne çıkan hususları Avrupa Birliği üyelik süreci, enerji ve altyapı projeleri, taşıma belgeleri ve vize konusundaki sorunlar olarak sıraladı.

dolar sermaye miktarı ile toplam yabancı sermaye miktarı içerisinde yüzde 3,3'lük bir paya sahiptir. Türkiye şirket sayısına göre İtalya ve Almanya'dan sonra 3. ülke konumundadır" şeklinde konuştu.

TOBB-DEİK Başkanı Hisarcıklıoğlu ise Türk işadamlarının çalışma izinlerinde karşılaştıkları sorunların çözülerek Romanya'daki işsizlik sorununa Türk işgücü ile çözüm üretilebileceğini, İstanbul-Köstence Ro-Ro hattı ve Tuna Nehri taşımacılığının önemini, ikili ticaret ve yatırım ilişkilerinin artarak devam edeceğini belirterek "İstanbul-Köstence üzerinden Tuna Nehri'nin kullanılarak Kuzey Avrupa limanlarına ulaşım kolaylığının değerlendirilmeye alınmasında tarafı-

mızda yarar görülmektedir. Karadeniz'in en hızlı gelişen iki güçlü limanının, Köstence ve İstanbul'un arasında daha yakın bir işbirliği olması gerekmektedir" dedi.

ROMANYA, FORMULA 1 GİBİ TANITIM İMKANLARI ARIYOR

Romanya Başbakanı Tariceanu da, her yıl düzenli takip ettiği Formula 1 yarışını örnek göstererek Romanya'nın kendini dünyaya tanıtmak için Türkiye gibi aktif çalışmalar yürütmesi gerektiğini vurguladı. Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan en önemli konular arasında enerji olduğunu, bu alanda Türkiye'nin önemli bir aktör durumunda, bir ana-arter olduğunu, Türkiye ve Romanya'nın Avusturya, Macaristan ve

Bulgaristan ile birlikte ortağı oldukları Nabucco projesinin önemini her geçen gün arttığını ifade etti. Erdoğan, Rusya, Kazakistan, Türkmenistan, Almanya gibi yeni ülkeler bu projeye dahil olmak istediklerini; Rumen Başbakanı ile Köstence-İstanbul arasında deniz altından bir elektrik enerjisi kablo hattı inşa edilmesi projesini görüştüklerini, iki başbakanın bu konuda enerji bakanlarına talimat vereceklerini ilettili.

Romanya Yabancı Yatırımlar Ajansı Yatırım Ortamı, Romanya Ulaştırma Bakanlığı temsilcisi de kamu-özel sektör işbirliği imkanları konusunda sunum yaptı. Arçelik Cafer Sadık Abaloğlu-Sistem Yapı Romanya'daki başarı hikayelerini toplantı konuklarıyla paylaştı.

Bosna Hersek'le ticaret ilişkileri artırılacak

Türk-Bosna Hersek İş Konseyi, 7-9 Kasım 2007 tarihlerinde Bosna Hersek Ticaret Odası ile birlikte İş Konseyi Ortak Toplantısı düzenledi. Saraybosna'da gerçekleştirilen toplantı kapsamında iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkileri geliştirmek için fırsatlar ve bu anlamda elde edilen gelişmeler değerlendirildi.

Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı Selman Ulusoy, başkanlığını yaptığı heyetin Saraybosna'ya gerçekleştirdiği ziyaretin oldukça önemli olduğunu altını çizerek "Özellikle 3 Temmuz 2002'de imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması'nın ardından tüm tarım, gıda ve sanayi ürünlerinin Bosna Hersek'e ithalatında tatbik edilen her türlü gümrük ve diğer eş-

etkili vergiler büyük ölçüde azaldı; bu hareketlilik ülkenin Türkiye ile olan ekonomik ilişkilerine oldukça önemli bir katkıda bulundu. Anlaşma sonrasında Bosna-Hersek menşeli mallar da et ürünleri hariç, anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Türkiye'ye gümrüksüz ithal edilmeye başladı" şeklinde konuştu.

285 TÜRK FİRMASI FAALİYETTE

Ulusoy, "Bosna Hersek'te aralarında Ziraat Bankası gibi köklü kuruluşların da yer aldığı 285 Türk yatırımı bulunuyor. Buna karşılık ancak 40-50 firma aktif olarak faaliyet göstermektedir. Aktif firmaların sayısının artırılması hedeflerimizden biridir. Öte yandan söz konusu firmaların toplam

yatırımları da 40 milyon euro tutarındadır. Bu rakamları göz önüne aldığımızda her iki tarafın da ekonomik ilişkilerini geliştirmeye müsait bir zemin üzerinde durduğumuzu görüyoruz" dedi. Toplantıda Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı Selman Ulusoy'un yanı sıra Ziraat Bankası'ndan Öznur Özeniş; FİPA Genel Direktörü Haris Basic ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'ndan (EBRD) eski Bosna Hersek Temsilcisi Aygen Yayıkoglu da birer sunum gerçekleştirdi. Bosna-Hersek'e 2007 yılı ilk altı ayında yapılan ihracat 2006 yılı ilk altı ayına göre yaklaşık yüzde 154, bu ülkeden yapılmakta olan ithalat yüzde 145, ticaret hacmi ise yüzde 153 arttı.

Selman ULUSOY
Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı

Her ülkede muhatabımız var özel sektörün dışışleri bakanlığıyız

DEİK Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin bölgeselden yarı-küresel bir güce dönüşmesi için sivil toplum örgütlerinin başını çektiği ikinci diplomasinin büyük önem taşıdığını söyledi. Hisarcıkloğlu, dünyanın her yerinde muhatabı olan DEİK'in ise bu rolü üstlendiğini vurguladı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu aynı zamanda Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı. Hisarcıkloğlu başkanlığında DEİK bölgeselden Küresel'e dönüşen Türkiye'nin büyümesini daha da artırması için dünyayı dolaşiyor.

Hisarcıkloğlu'lu ile yabancı pazarlara girişte kurumsal bir kimliği temsil etmesi için kurulan DEİK'i ve DEİK'le birlikte ufku açılan özel sektörle Türkiye'yi konuştuk.

Bugün sizinle Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı sıfatınızla konuşacağız. Türkiye'nin ve dünyanın dış ekonomik ilişkiler gündeminde neler var?

Önce geçtiğimiz bir aya, sonra da önümüzdeki bir aya dikkat çekici örneklerle bakalım. Dünyanın en büyük şirketi artık ABD'li değil. Çin Petrol Şirketi PetroChina geçtiğimiz ay 1 trilyon dolar piyasa değeriyle borsaya açıldı ve dünyanın en büyük şirketi oldu. Dünya ekonomisi yeniden şekilleniyor. Önümüzdeki ay 2007'nin sonuna geleceğiz ve bu yılı 46 trilyon dolarlık dünya hasılsıyla kapayacağız. 2008'de beklentiler 55 trilyon dolarlık bir dünya hâsılası. Yine bu yılın sonunda sadece internet üzerinden yapılan ticaret 230 milyar dolar olacak. Oysa henüz 2001'de dünyada üretilen toplam değer 30 trilyon dolar bile değildi. 1950'de Türkiye çok partili siyasi hayata geçerken dünya ticareti 60 milyar dolardan daha azdı, geçen sene ise 12 trilyon dolara yakın! Bugün içerisinde bulunduğumuz dünyanın hızı budur.

Bu akıl almaz büyümeyi devletler değil şirketler sağlıyor. Dikkat edin, "dünyanın en büyük şirketleri" listelerini her ay takip ediyor, ilk 10'lara, 100'lere, 500'lere bakıyoruz. Kamuoyunun gündemi bu. Devletlerin sıralandığı bu tür listeler ise ancak uzmanların ve bazı kuruluşların takip ettiği popüler olmayan belgeler. Çünkü artık büyümenin motor gücü devletler değil şirketler. "Savaş" alanı görülen saha artık Alsace Lorraine değil, Berlin Borsası ya da Boeing Airbus ihaleleri. Dünya bu yüzden "uluslararası" sıfatı yerine "küresel"i kullanıyor. "Uluslararası ilişkiler" yerine World Politics (Dünya Politikası) diyor. Eskiden devletler ulusları temsil ettiği için devletlerarası ilişkiler anlamında "uluslararası ilişkiler" deniyor dünyada olup bitene. Artık sivil toplum örgütleri, şirketler, çokuluslu organizasyonlar, baskı grupları derken küresel rekabetin unsurları çeşitlendi. Biz böylesine hızla ilerleyen ve karmaşıklaşan bir dünyada daha hızlı ve daha analitik olmalıyız.

Türkiye'nin büyümesini hızlandırmak için nasıl bir yol izlenmeli?

2007'de dünya ticaretinden aldığımız pay, dış ticaret hacmimiz artmasına karşın yüzde 1'e bile ulaşamayacak. Çin, Brezilya, Güney Kore, Rusya, Endonezya, Malezya, Filipinler, Mısır gibi ülkeler tıpkı bizim gibi ekonomilerini hızla güçlendirmeye çalışıyorlar. Biz görece-

li olarak bu ülkelerden daha hızlı büyümeliyiz. 2023'teki 500 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşabilmek için, bugünün Fransa'sından daha fazla ihracat yapıyor hale gelmemiz gerekiyor.

Bu hedefe ulaşabilmek için analitik düşünmeli, stratejik hareket etmeli, riskleri öngörmeli, fırsatları kaçırmamalıyız. Artık ihracatımızı artırmak için aklımıza ilk gelen kambiyo rejimi olmamalı. O devir kapandı. Şimdi gündemimizde teknoloji kapasitesini artırmak, girişim sermayesi doğurmak, insan sermayesini yükseltmek, kalite ve standardizasyonu maksimize etmek, planlı tanıtım faaliyetleri yürütmek, markalaşmayı ve katma değeri artırmak ve finansman olanakları yelpazemizi zenginleştirmek olmalı.

Genelde dış ticaret özelde ise ihracat "dış ekonomik ilişkiler" denildiğinde akla ilk gelen kavramlar olsa da artık durum biraz önce de belirttiğim gibi çok daha karmaşık. Stratejik, dolayısıyla hem fırsatlar hem tehditler içeren bir coğrafyadaysanız, 70 milyon nüfusa sahipseniz ve ekonominiz yarım, dış ticaretiniz ise çeyrek trilyon dolara ulaşmışsa artık "dış ekonomik ilişkiler" sizin için tek kartla oynayabileceğiniz bir oyun değildir. İhracat, ithalat, dış yatırımlar, ortaklıklar, doğrudan yabancı sermaye girişleri, taahhüt hizmetleri, turizm hepsi ayrı ayrı önem ve koza sahiptir.

Günümüzde sadece hükümetlerin diplomatik ilişkileri büyüme için yeterli mi?

Bir örnek vermek istiyorum. Bazı sanayici ve imalatçılarımızın yurtdışında fabrika açmaları eleştiriliyor. Elbette önceliğimiz ülkemiz istihdam sorununu elbirliğiyle çözmektir. Ama algılamamız sığ olmamalı. Eğer bir işletme Türkiye'de 5 10 yıl vadede batacağını öngörüyorsa, yurtdışına gitmesi batmasından iyidir. Para eninde sonunda Türkiye'ye dönecek. Dönmeyen kısmı ise daha da stratejik düşündüğümüzde popüler tabirle Türkiye'nin "soft power"ının artmasını sağlayacak. Şöyle söyleyeyim: Bir ülkede Türk yatırımları ne kadar istihdam sağlıyorsa, bir Türk Cumhurbaşkanı, Başbakanı, Dışışleri Bakanı o ülkeye gittiğinde sözü o kadar etkili olur. Türk pasaportu o ülkede o kadar çok ve hızlı kapı açar. O ülkede satılan Türk ürünleri ne kadar rağbet görür, popüler olur, marka haline gelirse, Türkiye'nin eli o kadar kuvvetlenir. Bu konular birinin başka birine mal satıp para kazanması meselesi değildir, çok daha bütünlüklü konulardır.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde "İkincil Diplomasi" (Second Track Diplomacy) denilen hadise bu. Birincil diplomasiyi siyasetçiler, diplomatlar yürütüyor. Ama ikincil diplomasiyi iş dünyaları, sivil toplum örgütleri, hatta turistler yoluyla halklar yürütüyor.

Türkiye'nin bölgesel güç konumunu sürdürüp yarı-küresel bir güce doğru dönüşmesi sürecinde bu ikincil diplomasiye güçlü biçimde ihtiyaç duyacağız. Gerek

DEİK gerek TOBB, bu ikincil diplomasinin öncü kuvveti, katalizörüdür. Bugün DEİK'in İş Konseyi aracılığıyla Brezilya'da muhatabı var, Vietnam'da muhatabı var. TOBB olarak Pakistan'la Afganistan arasında, Filistin'le İsrail arasında proje üretir hâle geldik. TOBB ve DEİK'in Devlet Başkan-Başbakan seviyesinde ağırladığı 22 isim var son bir yılda. Ankara'ya gelip de TOBB'a uğramayan devlet başkanı, başbakan yok. Suudi Arabistan Kralı'ndan Arnavutluk Başkanı'na, Etyopya Başbakanı'ndan Kirgizistan Cumhurbaşkanı'na, DEİK'i ve TOBB'u ziyaret etmeden ülkelere dönmüyorlar.

Bunların bir anlamı, gerekçesi var. Biz bunu görüyoruz. Türkiye'nin bölgesel bir güçten yarı-küresel bir güce dönüşmesinde Türk özel sektörü olarak görevimiz neyse yerine getirdik, bundan sonra daha da güçlü bir şekilde getireceğiz. Çok yakında gerçekleştirdiğimiz müteahhitlik hizmetlerimizin toplamı 100 milyar dolar olacak. Eksi kırk derecede Kazakistan'ın en ücra kasabalarında iş yapıyoruz, artı kırk beş derecede Sudan nehirlerinin üzerine köprüler inşa ediyoruz, Avrupa'daki aşırı muhafazakâr göçmen karıştırlarının bile izlediği televizyonları, bindiği arabaları biz üretiyoruz. O ülkelerin dillerini, âdetlerini öğrendik, öğreniyoruz. Türkiye küresel bir güç olma hikâyesi yazacaksa, bizim teşebbüsümüz, cesaretimiz, tecrübemiz, bilğimiz bu hikâyenin mürekkebi olacak.

Kamuoyu sizi TOBB Başkanı olarak biliyor ama siz aynı zamanda DEİK'in de başkanısınız. DEİK hakkında bilgi verebilir misiniz?

DEİK çok fazla ön plana çıkmayan ama Türkiye için çok önemli olan ve yukarıda zikrettiğim hususlarda kritik roller üstlenen bir kurum. 1988 yılında rahmetli Turgut Özal, yurtdışı seyahatlerinde bir eksikliğin farkına varıyor. Türkiye ihracata dayalı kalkınma modeli uygulamaya karar vermiş ama Türkiye işadamları ihracat, ortaklıklar gibi konularında tecrübesiz. Ayrıca yeni pazarlara girmeye çalışmak ve tarife dışı engellerle boğuşmak firmamızda zor. Çünkü firmalar yabancı ülkelere operasyonda bulunurlarken kurumsal şemsiyelerin güvencesini de bir nevi sigorta olarak görmek isterler. İşte tüm bu ihtiyaçlara yanıt vermek için kuruyor DEİK. Kurulduktan 4 yıl sonra da Sovyet sistemi çökünce yeni dünya düzeninde Türk işadamlarının etkinliğini artırmak amacıyla faaliyet yürütüyor. Başta Avrasya olmak üzere büyük başanlara vesile oluyor. 1988'de DEİK kurulduğunda Türkiye'nin ihracatı 11 milyar dolar seviyesindeydi. Bugünse kurumsal katkımızın yadsınamayacağını sanıyorum.

Dünyada hızla değişen şartlar bizi de dönüşüme zorladı. DEİK 5174 sayılı Kanunun 58. Maddesine dayanılarak hazırlanan ve Kasım 2005'te yürürlüğe giren yönetmelik uyarınca özel hukuk hükümlerine tâbi tüzel bir kişilik ka-

zandı. Bu Yönetmelik uyarınca yeniden yapılanan DEİK, Türkiye'nin önde gelen birlik, dernek, vakıf gibi özel sektörü temsil eden kurucu kuruluşlardan oluşuyor. Yönetim Kurulumuza göz atarsanız Türk ekonomisinin en önemli isimlerinden oluştuğunu görürsünüz. İcra Kurulu Başkanlığımızı camiamızın en saygın isimlerinden Sayın Rona Yırcalı yürütüyor.

76 ülkede iş konseyi ile faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Lüksemburg ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi dışında tüm AB ülkeleriyle iş konseyimiz var. Ayrıca, Güney Afrika'dan Rusya'ya, Japonya'dan Brezilya'ya uzanan küresel düzlemde iş konseylerimiz mevcut. Adeta Türk iş dünyasının Dışışleri Bakanlığı'yız. Yabancı ülkelerde iş dünyasını temsil niteliğine sahip bir muhatap kuruluş ile işbirliği anlaşması imzalayarak oluşturulmuş "karşı kanat"larımız da var. Bu en güçlü yanlarımızdan birisi. Sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada örgütlüüz. Türkiye iş dünyasının küresel network'ü, küreselleşme sürecindeki amiral gemisiyiz.

12 Ocak tarihinde o dönem Dışışleri Bakanlığı'nı yürüten Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül DEİK'i ziyaret etti ve bize 6 saat ayırdı. O gün iş konseyi başkanlarımız tarafından kendisine yöneltilen 52 soruya doğrudan yanıt verdi, önerilerini dinledi ve not aldı. Bize "Pergelimizin ucunu AB ve komşularımızdan ABD'ye, Çin'e ulaşacak şekilde açmalıyız" dedi. İşte o pergel DEİK'tir.

DEİK önümüzdeki dönemde nasıl bir strateji izleyecek?

Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Dışışleri Bakanlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ile çok yakın çalışıyoruz. 2008'den itibaren KOSGEB, büyük başarılarla imza atan Savunma Sanayi Müsteşarlığı, TİKA gibi kuruluşlarla da ilişkilerimizi protokoller yoluyla kuvvetlendireceğiz. Kısa vadeli hedeflerimiz arasında kurumsal kapasitemizi arttırmaya devam etmek, kamu kurum ve kuruluşlarıyla eşgüdümü artırıcı çalışmalar yürütmek, 2008 yılında kutlayacağımız 20. yılımızda 500 etkinlik gerçekleştirmek var.

Orta vadede ise Türk Dışışleri Bakanlığı'nın temsilciliğinin bulunduğu her ülkeyle etkin çalışacak İş Konseyi kurabiliriz. Ayrıca, Latin Amerika ve Afrika gibi ülkelerde açılımlar gerçekleştirebiliriz. Eğer bu bölgelere Cumhurbaşkanlığı ya da Başbakanlık seviyesinde ziyaretler gerçekleştirirse 2008'de ciddi bir ivme ile mesafe kat edebiliriz.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın bir önerisi olmuş, DEİK'in öncülüğünde Eşgüdüm Konseyi...

Geçtiğimiz haftalarda Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) çerçevesinde yayımlanan Dış Ekonomik İlişkiler Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda Dış Ekonomik İlişkilerde mevcut kaynakların verimli kullanılması gerektiğini belirterek kamu kurumlarıyla özel sektör eşgüdümü sağlamanın sağlanması adına bir konsey kurulmasını önerdi. DPT'nin başarılı müsteşarı Dr. Ahmet Tıktık'ın imzasıyla yayımlanan bu raporda konseyin sekreteryasını DEİK'in üstlenmesi öneriliyor.

Devletin en stratejik kurumunun DEİK'e attığı rol budur, biz de üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmeye hazırız. Tüm bu hedeflerin ana eksenini Türk Özel Sektörünün küreselleşme sürecine entegrasyonunu ve Türkiye'nin küreselleşme sürecinde "kazanan" safta yer almasını sağlamaktır. Önümüzdeki yıl DEİK'in 20. kuruluş yıldönümü. Önemli atılımlar gerçekleştireceğiz. Referans gazetesi ile ortak çalışmamız bu bilgilendirici çalışma da bir erken sinyal olarak algılanmalı. Türkiye bölgesel'den Küresel'e dönüşüyor. Yeni dönemde daha yapacak çok işimiz var.

**KÜRESEL
LİGDE
OYNAMAK
İSTEYEN
BİZE
GELSİN**

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu büyük düşünen işletmelere çağrı yapıyor: "Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) çatısı altında 551 üyemiz 1368 aktif temsilci ile faaliyetlerini sürdürüyor. Üye sayımızı 1000'ler seviyesine çıkarmak istiyoruz. Buradan "Ben artık küresel ligde oynamak istiyorum" diyen kuruluşlara sesleniyorum:

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu üyesi olmak bu ligin oyuncusu olduğunuzun tescilidir. Gelin ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun yasal güvencesinden, bilgi birikimimizden ve tecrübemizden faydalanın."

GÜVENCEMİZ PETROL KUYULARI DEĞİL İNSAN

Artan enerji fiyatları sizce dış ekonomik ilişkilerimizde risk oluşturuyor mu?

Bakın Allah bir ülkeye iki türde nimet verir; petrol vererek ve vermeyerek! Türkiye'nin büyük petrol kaynaklarına sahip olmaması çok büyük bir nimet olmuştur bizim için! Bu bizim için bir dezavantaj olsa da aynı zamanda avantaj da yaratıyor. Türkiye kalkınmasını

sanayiye ve ticarete bağlı özel sektörün omuzları üzerinde emek, kahır ve sabırla gerçekleştiriyor. Petrol gelirlerini yeniden dağıtan bir devlet mekanizmasıyla değil, orta sınıfı zenginleşen ve böylelikle demokrasiyi tamamen kurumsallaştıran sağlıklı bir ülke oluyor. Bu ülkede yaratılan her türlü zenginlikte, 400 milyar dolarlık değer her kuruluşunda alın teri

var. Akan musluğu zahmetsizce pompalayarak bu değeri yaratmadık. Bizim güvencemiz petrol kuyuları değil, insan sermayemizdir.

Türkiye ne kazandıysa teşebbüsle kazandı, yarın da ne kazanırsa yine teşebbüsle kazanacaktır. Bu yüzden daha akıllı hareket etmeli, bizi asıl gündemimizden ayıran yapay gündemleri bir kenara bırakmalıyız.

O yüzden bir nevi kader gibi petrolün varil fiyatına bakıp evham yapmak bizim işimiz değil. Bizim işimiz senaryolar kurup, her türlü gelişmeye karşı önceden tedbirli olmak. Tek dal kakao yetişmeyen İsviçre çikolata-da, tek filiz demiri olmayan Panama gemicilikte ağırlık merkezi olmuşsa Türkiye'de enerjide ağırlık merkezi olacak.

‘Tehdit mi fırsat mı’ tartışmasını geçelim Çin, dünyayı satın alıyor

Çok değil, bundan sadece 200 yıl önce (insanlık tarihi için oldukça kısa bir süre) Çin, dünyanın en büyük ekonomisine sahipti. O dönemde Avrupa henüz sanayileşmeyle tanışmamıştı, Amerika ise emekleme aşamasındaydı. Bugün ise Çin'in emin adımlarla eski statüsüne geri dönmekte olduğunu gözlemliyoruz. 2006 yılında yüzde 11.1 oranında büyüyen ve halen dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi konumunda olan Çin'in bu şekilde devam etmesi halinde 2030 yılında ABD'yi geçerek zirveye yerleşmesi öngörülüyor. 1970'li yılların sonundan bu yana bir ekonomik geçiş sürecinde olan ve kademeli bir şekilde komuta ekonomisinden piyasa sosyalizmine geçen Çin'in küresel ekonomik dengelerdeki belirleyici rolü giderek ön plana çıkıyor ve Çin, küresel ekonominin sadece bir parçası değil, efendisi olmak için planlarını tek tek devreye sokuyor.

Çin, bir kokular ülkesi... Yüzyıllar boyunca Batılıları cezbetmiş, oryantalist iştahları kabartmış kokular bunlar. Ülkenin her köşesinde farklı farklı, baharatlı kokular. Kiminden nefret edersiniz, kimine aşık olursunuz. Modern Çin'de "güçü" de koklayabilirsiniz. Pekin'de Tiananmen Meydanı'na çıktığınızda siyasi gücü koklarsınız havada. O kadar yoğunur ki genzinizi yakar. 1989'da bir genç adamın tek ba-

2030 yılında ABD'yi geçerek zirveye oturması beklenen Çin, 2006 yılında da yüzde 11,1'lik bir büyüme oranını yakaladı. Türkiye'de henüz Çin yatırımları kısıtlı bir seviyede olsa da yakında, sadece Çin lokantaları kokusu değil ekonomik gücünün kokusunu hissedeceğiz.

şına tankların önüne çıktığı, yüzlerce genç adam ve kadının ise hayatını kaybettiği yerde şimdi olimpiyat maskotları var. O döneme göre koku daha bir parfümlü ama yine de çok yoğun. Şanghay'da ise ekonomik gücü koklarsınız, Pudong'da, gökdenlenlerin arasında. Dünyanın bütün dev şirketleri buraları mesken edinmiştir. Öğlen tatilinde buralardaki kafelere gidin, Çinli surattan çok Batılı surat görürsünüz. Bu sefer genziniz yanmaz ama başınız döner.

ÇİN, DÜNYANIN FABRİKASI HALİNE GELDİ

Çin'in bu ekonomik yükselişi (Çinliler bu süreç için "yükseliş" yerine "geri dönüş" ifadesini kullanmayı tercih ediyorlar) kokuları da yoğunlaştırdı, ancak son dönemlerde yeni bir gelişme daha var. Çin'in gücünün kokusunu artık sadece Pekin'de, Şanghay'da değil, dünyanın birçok köşesinde, özellikle kalkınmakta olan ülkelere de hiss ediyoruz. Latin Amerika'da, Afrika'da ve hatta bizim Cudi Dağı'nın eteklerinde... Bugüne değin Çin, sahip olduğu düşük maliyet avantajının cazibesıyla tüm dünyadan doğrudan yabancı yatırım çekti ve tabir yerindeyse "dünyanın fabrikası" haline geldi. 2006 sonu itibarıyla Çin ekonomisindeki doğrudan yabancı yatırım stoku 293 milyar dolar olarak gerçekleşti. Diğer yandan ülkenin döviz rezervleri de hızla arttı ve 2007'nin ilk yarısı itibarıyla 1.2 trilyon dolar seviyesine ulaştı. Şimdilerde ise yeni bir eğilim gözlemliyoruz. Çin, artık serma-

ye birikimini diğer ülkelere yatırım yaparak değerlendiriyor.

Türkiye'de Çin ekonomisine yeterince önem vermediğimiz, sağlıklı bir biçimde takip etmediğimiz için bu alandaki önemli gelişmeleri ancak ucu bize dokunduğu zaman ya da ABD tepki gösterdiği zaman algılayabiliyoruz. Çin'in dış yatırımlarında da durum farklı olmadı. Konudan ancak Çin devlet petrol şirketi CNOOC, ABD'li Unocal'in tamamını 18.5 milyar dolara satın almaya hak kazandığı, ancak bu satışın ABD Kongresi tarafından ulusal güvenliği tehdit ettiği gerekçesiyle engellendiği zaman haberimiz oldu.

Çin'in dış yatırımları aslında çok yeni bir gelişme değil, ama özellikle son 4-5 yıldır hız kazandığını belirtmek gerekiyor. 2006 yılında Çin, dışarıda toplam 16.1 milyar dolarlık doğrudan yatırım yaptı ve yatırımlarının toplam değeri 73 milyar dolara uğraştı. Bunlar çok yüksek rakamlar değil, ama bu rakamları birer başlangıç olarak görmek gerekiyor. Çin hükümeti, şu anda bu yatırımları her yıl yüzde 20 oranında artırmayı planlıyor. Bu da Çin'in dışarıda, içeridekinden daha hızlı büyüyeceği anlamına geliyor. Diğer yandan geçmiş yıllarda bu oranın üzerine çıktığını da unutmamakta fayda var (2004'te yüzde 93, 2005'te yüzde 122, 2006'da yüzde 32).

Şu anda dünyanın 172 ülkesinde yaklaşık 10 bin Çinli firmanın yatırımını var. Çin'e bağlı özel idari bölge olan Hong Kong ile Cayman Adaları ve Virgin Adaları gibi vergi cennetlerini bir kenara

birakacak olursak, Çin'in dış yatırımlarının en yoğun şekilde Doğu Asya ülkelerine, Latin Amerika'ya ve Afrika'ya gittiğini görüyoruz. Sektörel olarak ise başta enerji ve tabii kaynaklar, daha sonra ise imalat ve ticaret sektörleri ile bilişim teknolojileri geliyor. Resmi verilere göre 2006 yılında Çin dış yatırımlarının yüzde 56'sı satın alma yoluyla gerçekleşmiş, yüzde 44'ü ise greenfield, yani sıfırdan yatırım. Satın alma, yani yüzde 80'ini KİT'ler ya da kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu şirketler yapıyor.

DÜNYADA 10 BİN ÇİNLİ FİRMANIN YATIRIMI VAR

Çin hükümeti, dış yatırımları bir strateji çerçevesinde etkin bir biçimde teşvik ediyor. Bu doğrultuda önce döviz kısıtlamaları gevşetildi, daha sonra ise prosedürler basitleştirildi. "Ulusal şampiyonlar" olarak adlandırılan firmalara sıfır faizli, uzun vadeli kredi imkanları sağlandı. Son olarak da geçen Eylül ayında dış yatırımları teşvik amacıyla 200 milyar dolar büyüklüğünde bir fon oluşturuldu. Yüksek dış ticaret fazlası ve hızla artan döviz rezervleri, hükümetin bu alanda rahat hareket edebilmesini sağlıyor. Devletin aktif teşvikinin temelinde ise dış yatırımların stratejik boyutu var. Çin firmalarının dış yatırımları, sadece ilgili firmaların karlılığını değil doğrudan Çin'in ulusal çıkarlarını ilgilendiriyor.

Çin, neden dış yatırımları

ağırlık vermeye başladı? Bu soruya ekonomik ve siyasi nedenler olarak iki başlık altında cevap verebiliriz. Ekonomik sebeplerin başında enerji ve hammadde ihtiyacı geliyor. Çin'in hızla büyüyen ekonomisi petrol, doğalgaz, çelik gibi kaynaklarda büyük ölçüde dışarıya bağımlı durumda. Bu girdilerin kesilmesi, büyümenin de durması anlamına gelir. Bu nedenle riske girmek istemeyen Çin, ithalat yaptığı ülkeleri çeşitlendirme yoluna gidiyor, diğer bir deyişle tüm yumurtaları aynı sepete koymuyor. Bu amaç doğrultusunda Çin şirketleri özellikle Latin Amerika ve Afrika'da petrol yatakları, madenler satın alıyorlar, buralara tesisler kuruyorlar ve üretim yapıyorlar. Bugün Çin'in tükettiği petrolün yüzde 30'u Afrika'dan, demirin yüzde 25'i Brezilya'dan, bakırın yüzde 50'si Şili ve Peru'dan geliyor.

Ekonomik açıdan ikinci sebep ise imalat alanında yatırımlarla bir yandan yeni pazarlara girmek, diğer yandan da teknoloji ve marka satın alarak tam anlamıyla küreselleşmiş Çinli firmalar oluşturmak. Dünyanın dört bir köşesinde faal olan, ürünlerini satan, Çin kökenli küresel şirketlerin oluşması, Çin'in ekonomik süper güç vizyonunun olmazsa olmaz bir parçası. Makroekonomik perspektiften baktığımızda ise Çin'in dış yatırımlarının (dolayısıyla ülkeden döviz çıkışının) artmasının, ülkenin para birimi renminbi'nin (yuan) değeri üzerindeki yukarıya doğru baskıları hafiflettiğini görüyoruz. Ayrıca Çin, elindeki döviz ABD hazine bonosu şeklinde tutmaktansa dışarıda doğrudan yatırıma yönlendirmenin daha karlı olacağını da kavramış durumda.

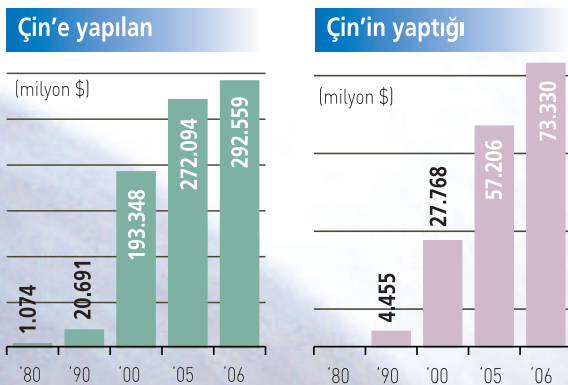
Çin'in dış yatırımları ülkenin siyasi amaçlarına da hizmet ediyor. Kalkınmakta olan ülkelere de Çin yatırımları, özellikle Batılı

ülkelerin firmaların girmedikleri, yeterince karlı bulmadıkları alanlara giriyor, birçok durumda beraberinde ilgili ülkeye Çin hükümetinin cazip paketlerini de getiriyor. Bu paketlerin içerisinde kimi zaman sıfır faizli krediler, kimi zaman mali yardımlarla hibeler ve kimi zaman da -Sudan'da olduğu gibi- silah satışları yer alıyor. Dolayısıyla Çin ile ilgili ülke arasında karşılıklı bir bağımlılık oluşuyor ve tabii ki daha zayıf olan ülke, daha güçlü olan ülkeye (yani Çin'e) göre bağımlılığı daha fazla hissediyor. Bu bağımlılık, siyasi alanda da Çin'in işine yarıyor. Örneğin, Çin, Birleşmiş Milletler nezdinde bu ülkelerin desteğini rahatlıkla arkasına alabiliyor; bu ülkelerin Tayvan konusunda kendi istediği çizgiyi izlemelerini sağlayabiliyor ve Latin Amerika'da ABD'ye karşı bir güç dengesi oluşturabiliyor. Başka bir deyişle dış yatırımlar, Çin için sadece bir amaç değil, aynı zamanda daha büyük stratejik bir çerçeve içerisinde bir araç işlevi de görüyor.

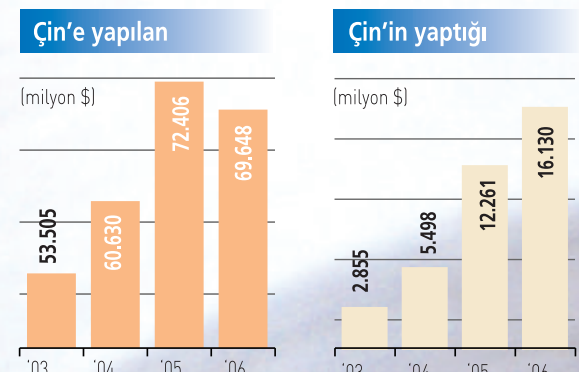
PEKİ TÜRKİYE, BU TABLONUN NERESİNDE?

Henüz ülkemizde Çin yatırımları çok kısıtlı bir seviyede. Ancak Çinlilerin Türkiye'de yatırım ile ilgili ciddi planları olduğunu biliyoruz. Kokulardan bahsetmiştik. Yakında Türkiye'de duyduğumuz Çin kokuları sadece Çin lokantalarından gelen kokular olmayacak, Çin'in ekonomik gücünün kokusunu da daha yoğun hissedeceğiz. Yeter ki rasyonalliteyi bir kenara bırakıp Çin'den gelecek her şeyi pesinden reddetmeyelim; anlamsız "tehdit mi, fırsat mı" tartışmalarına saplanıp kalmayalım. Karşılıklı fayda prensibi korunduğu müddetçe bu kokular da en az bir Pekin Örneği'nin kokusu kadar hoş gelebilir.

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM TOPLAMLARI

DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARI

ODAK NOKTASI

Türkiye ve AB ilişkilerinin öncelikli gündemi: Serbest ticaret anlaşmaları

“2005 yılında yürürlüğe giren kanun ile DEİK’in dış ekonomik ilişkilerdeki yerine özel bir önem vermeye çalıştık. Ancak, sadece ekonomik ilişkilerin gelişmesinin önündeki engellerin kaldırılması değil yeni imkanların oluşturulması da bizim görevimizdir. Bu nedenle altıyıyı beraber oluşturacağız. Bunu yaparken serbest ticaret anlaşmaları (STA) başta olmak üzere yapılacak yeni anlaşmalar bize yardımcı olacaktır. STA'lara büyük önem veriyoruz. Gümrük Birliği'nden doğan bazı dezavantajlarımız mevcut ve bunu gidermek için STA'lar büyük önem taşıyor”

ABDULLAH GÜL, 12 Ocak 2007

“Türkiye'nin Dış Politika Öncelikleri Çerçevesinde DEİK'in Üstleneceği Roller” Toplantısı, İstanbul

Z. ESEN GÖNEN

DEİK
Araştırma ve
İş Geliştirme
Koordinatörü

TARİHSEL ARKA PLAN

1990'ların başında EFTA (İzlanda, Norveç, İsviçre, Lihtenştayn) ülkeleriyle başlayan serbest ticaret anlaşması maceramız, esas hızını 1996 yılında Gümrük Birliği'nin tesis edilmesinden sonra almıştır. Türkiye, Avrupa Birliği ile 1996 yılında Gümrük Birliği'ni kurarken bir yandan toplulukla olan siyasi ilişkilerinde önemli bir aşamaya geçerken, bir yandan da

dünyanın en güçlü ekonomilerinin biriyi entegrasyonunu üst seviyeye taşımaktaydı.

Türkiye'nin AB ile entegrasyonu ticaret politikasından rekabet politikasına, fikri mülkiyet haklarından standartlar ve teknik mevzuat uyumuna kadar pek çok unsur içermektedir. Gümrük Birliği'ni tesis eden ve 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe giren 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca Türkiye ve AB birbirleri menşeli sanayi ve işlenmiş tarım ürünleri ticaretindeki tüm gümrük vergilerini, eş etkili vergileri, miktar kısıtlamalarını kaldırmış ve üçüncü ülkelere karşı bu ürün gruplarında aynı vergiyi, yani Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamışlardır. Gümrük Birliği uyarınca malların hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın serbestçe dolaşabilmesi için iki tarafın ticaret politikalarının uyumlaştırılması gerekmektedir. Bu nedenle 1/95 sayılı kararda da Türkiye'nin AB'nin Ortak Ticaret Politikasına uyum sağlaması öngörülmüştür.

Gümrük Birliği kararının 16. maddesi uyarınca Türkiye, kendi ticaret politikasını topluluk ortak ticaret politikasına uyumlu hale getirebilmek amacıyla beş yıl içinde AB'nin üçüncü ülkelere imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarını (STA) üstlenmek durumundaydı. Esasen maddede ülkemizin AB'nin tek tarafı olarak üçüncü ülkelere uyguladığı otonom tavizler de bulunmakla birlikte incelememiz yalnız STA'lar içindir. Söz konusu maddede geçen beş yıllık süre 2001 yılında dolmuş olmakla birlikte, STA süreci durağan değil dinamik bir süreç olduğu için buradaki uyum yükümlülüğü de AB STA yapmaya devam ettiği müddetçe sürecektir. Nitekim, Türkiye'nin AB ile devam ettiği üyelik müzakerelerinde askıya alınan fassıldardan biri olan “Gümrük Birliği” faslındaki uyum çalışmaları da Türkiye'nin devam eden Gümrük Birliği çalışmalarına paralel olarak

yürütülmektedir. Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girdiği 1996 yılına kadar ve bu yıldan sonra da AB, üçüncü ülkelere karşı uygulanan Ortak Gümrük Tarifesine bazı ülkeler bakımından istisna getirerek, bu ülkelerle STA imzalamıştır. AB, imzaladığı bu STA'larla anılan ülkelere sanayi ürünlerinde uyguladığı gümrük vergilerini kaldırmış, tanım ürünlerinin bazılarında tavizler vermiştir.

MEVCUT DURUM

Ülkemiz ise bu noktada bir yandan gümrük birliği kararıyla Topluluk Ortak Ticaret Politikası'na uyum sağlamak için STA akdetmeye çalışırken, bir yandan da AB ile STA'sı olan ülkelerin mallarının kendi ülkesine Topluluk üzerinden gümrük vergisiz olarak ithal edilmesi, yani ticaret sapsması tehlikesi ile karşı karşıya olmanın sıkıntısını duymaktadır. Topluluk ile Türkiye arasındaki Gümrük Birliği dolayısıyla herhangi bir üçüncü ülkeden gelen mal Topluluğa da gelse, Türkiye'ye de gelse aynı gümrük vergisi ile karşılaşmaktadır. Gümrük Birliği'nin bütün sırrı da budur. Bundan sonra mal iki taraf arasında menşesine bakılmaksızın A.TR belgesi eşliğinde serbestçe dolaşmaktadır. Ancak, bu sırrı bozan unsurlardan birisi AB'nin STA yapmak suretiyle kimi ülkelere gümrük vergisi avantajı sağlaması, kendisinin de karşılığında ilgili ülkede benzer bir pazara giriş avantajından yararlanmasıdır. Türkiye ise kendisinin o ülke ile bir STA'sı yoksa, hem bu avantajdan mahrum olmakta hem de o ülkeye AB üzerinden avantaj sağlamış olmaktadır.

Peki bu durum Gümrük Birliği müzakeresi sırasında görülmemiş miydi? Türkiye'nin AB ile o dönemdeki müzakerelerinin iç siyasetin etkisiyle istenilen verimde yürütülemediği herkesin malumdur. Türkiye, Gümrük Birliği'nin bu kadar uzun soluklu ola-

cağını o dönemde ne kadar tahmin edebilmişti bilinmez ancak yine de 16. maddenin 3. fıkrası ile birtakım öngörülerde bulunduğu görülmektedir.

Gümrük Birliği Kararı'nın 16/3.maddesinde, belirli bir trafik sapsmasının tespit edilebildiği halde aradaki gümrük vergisi oranı farkı da 5 puandan fazlaysa Türkiye'nin telafi edici vergi uygulamasının gündeme gelebileceği belirtilmektedir. Esasen bu imkânın süresi de 2001 yılında dolmuştur, ancak STA sürecinin devam ettiği dikkate alındığında bu imkânın da AB ile müzakere edilerek kullanılabileceğini söylemek mümkündür. Türkiye bu maddeden bugüne kadar yararlanmamıştır. Ancak bunda ülkemizin bugüne kadar gerçek anlamda bir ticaret sapsmasıyla karşılaşmamasının da etkisi vardır.

Buna mukabil, Türkiye bugün farklı bir duruma karşı karşıyadır. AB de dünya da bugün 1990'lardan çok farklıdır. Topluluk, 1990'lı yıllarda STA yapmak konusunda genellikle çok hevesliyken, bu hevesi 1999 yılından sonra yerini farklı bir önceliğe bırakmıştır. Nitekim bu farklı öncelikler, AB'nin 2005 yılına kadar STA yapma konusunda örtülü bir moratorium uygulamasına neden olmuştur. AB'nin ticaret politikasındaki öncelikleri, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesinde devam eden Doha Kalkınma Gündemi'ydi. Ancak, bu durum DTÖ müzakerelerinin istediği hızda ve içerikte ilerlememesi, en büyük ticari rakiplerinden Amerika Birleşik Devletleri'nin STA'lara hız vermesi, büyüyen Asya pazarının cazibesi ve DTÖ'de görev alan Ticaret Politikasından sorumlu AB Komisyoneri Pascal Lamy'nin yerine STA konusunda daha aktif Mandelson'un komisyoner olması dolayısıyla değişikliğe uğramıştır.

Hali hazırda AB'nin EFTA, Hırvatistan, Makedonya, Arnavutluk,

Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Fas, Filistin, Suriye (müzakereler tamamlandı ama imzalanmadı), Tunus, Güney Afrika Cumhuriyeti, Meksika, Şili ile STA'sı bulunmakta, Bosna Hersek, Karadağ, Sırbistan, Körfez İşbirliği Konseyi, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Mercosur, Andean Topluluğu, Hindistan, Güney Kore ile STA müzakereleri devam etmekte, Ukrayna, Orta Amerika, ASEAN ile müzakerelere başlamak üzere çalışmaları sürmektedir.

AB, STA'larını izlediği farklı stratejilere bağlı olarak farklı içeri-riklerde hazırlamakta ve farklı isimlerle ortaya çıkabilmektedir. ortaklık anlaşmaları ya da istikrar ve ortaklık anlaşmaları dediğimiz tür anlaşmaları, genellikle Güneydoğu Avrupa/Balkan Ülkeleri ve Akdeniz ülkeleri ile imzalamakta ve yakın komşusu olan bu ülkelerdeki ekonomik kalkınmayı destekleme ve siyasi istikrarın sağlanmasına katkıda bulunma amacı taşımaktadır. Topluluk, Afrika-Karayip-Pasifik ülkeleri dediğimiz 78 ülke ile ekonomik ortaklık anlaşmaları (EPA) yapmayı planlarken büyük ölçüde kalkınma politikası hedeflerini esas almakta, Meksika, Şili ya da müzakereleri devam eden MERCOSUR ile olan STA'ları ABD'nin bu bölgelerdeki etkinliğini dengelemek gayesiyle yapmakta, son dönemlerde yeni açıldığı Güney Kore, Hindistan gibi pazarları ise artan cazibesi dolayısıyla tercih etmektedir. Nitekim ABD'nin AB'ne karşı Güney Amerika'da doğal olarak açık üstünlüğü, Uzakdoğu ülkelerine açılmada ise ona göre daha hızlı davrandığı görülmektedir.

SORUNLAR

Bu noktada Türkiye açısından Gümrük Birliği'nin tesis edildiği

günden beri en rahatsız edici olan konulardan biri, kendi ticaret politikası öncelikleri doğrultusunda STA'larını yani ticari tavizlerini belirleyememektir. Buna istisna getirilmeye ve bu durum birkaç ülke için değişik yollarla aşmaya çalışılsa da genel olarak AB'nin yaptığı STA'ların, yukarıda anlatılan gerekçelerle takip edildiği bir gerçektir. Esasen bunu büyük bir sorun olarak algılamamak, Gümrük Birliği'nin tam olarak işleyebilmesi için bir gereklilik olarak kabullenmek de mümkündür. Nitekim, 1990'ların ikinci yarısında 15, bugün 27 üyeli Birliğe girme sürecindeki Türkiye'nin, politikalarını üye olmayı hedeflediği bir kuruluş ile uyumlaştırması normaldir. Normal olmayan, bu kadar uzun bir süre karar alma sürecine katılmadığınız bir kuruluşun aldığı politika hedeflerine göre hareket etme zorunluluğudur. İki taraf arasındaki ana mekanizma olan Ortaklık Konseyi, siyasi üst düzeyde en üst karar alma yetkisini haiz, tek ve çok sık toplanamayan bir organdır. Gümrük Birliği Ortak Komitesi, Gümrük İşbirliği Komitesi vb diğer tüm organlar çok basit birkaç konu dışında karar alma yetkisini haiz olmayan, ancak danışma ve bilgilendirme faaliyetlerini yerine getiren organlardır.

Türkiye bugüne kadar STA sürecinde büyük bir gayretle çalışmış ve EFTA, İsrail, Makedonya, Hırvatistan, Bosna Hersek, Fas, Filistin, Tunus, Suriye, Mısır, Arnavutluk ile STA imzalamıştır. Halen, Lübnan, Faroe Adaları, Ürdün, Körfez İşbirliği Konseyi, Karadağ ile devam eden müzakerelere karşılık Meksika, Şili, Mercosur, Cezayir, Sırbistan, Kosova, Afrika-Karayip-Pasifik ülkeleri, Ukrayna, ASEAN, Güney Kore, Hindistan, Orta Amerika Ortak Pazarı, Andean Topluluğu ile STA müzakerelerinin başlatılması için çalışmalar devam etmektedir.

Daha önce de ifade edildiği gibi, AB tarafı son dönemde STA'lara büyük bir hız vermiştir. Bu hız Güney Amerika ülkeleri söz konusu olduğunda Türkiye'yi çok etkilemeyecek bile olsa, Güney Kore, Hindistan gibi ülkeler bakımından ciddi sıkıntı yaratabilecektir. Zira bu ülkelerin Türkiye'nin ithalatındaki payı giderek artmaktadır. Türkiye'nin Güney Kore'den 2005 yılında 3,4 milyar USD, 2006 yılında 3,5 milyar USD olan ithalatı 2007 yılının ilk dokuz aylık verilerine göre yüzde 20,3 oranında artmıştır. Bu artış hızı aynı şekilde devam ederse 2007 yılının 4,2 milyar USD ile kapatılacağı tahmin edilmektedir. Türkiye'nin Güney Kore'den yaptığı ithalatın son beş yıldaki ortalama artış hızı yüzde 42'dir.

Hindistan'da da yine hızlı ve istikrarlı bir ilerleme görülmektedir. Türkiye'nin 2005 yılında 1,2 milyar USD, 2006 yılında 1,5 milyar USD olan Hindistan'dan ithalatı 2007 yılının ilk dokuz ayında yüzde 50 oranında yükselmiştir. Bu artış hızıyla devam ederse 2007 yılının 2,4 milyar USD ile kapatılacağı beklenmektedir. Ülkemizin Hindistan'dan yaptığı ithalatın son beş yıldaki ortalama artış hızı yüzde 30'dur.

AB'nin kısa vadede olmasa bile ASEAN, Ukrayna ya da Rusya ile önümüzdeki yıllarda STA yapma planı bulunmaktadır. Bu ülkelerin de Türkiye ile çok yakın ticaret ilişkileri bulunmaktadır. Türkiye'nin Güney Kore ve Hindistan'ın yanı sıra bu ülkelerin de sırada olması aynı zamanda AB pazarının risk altında olması anlamına gelebilecektir. Bu ülkelerin de Türkiye gibi AB'ye gümrük vergisinden muaf mal satabilme imkanına sahip olması ihracatımızın yüzde 50'sini oluşturan AB pazarındaki gücümüz açısından bir tehdit oluşturabilecektir.

Konuya yalnız ticaret sapsması ya da pazardaki güç açısından

değil esasen ülkemize sağlanacak pazar avantajı olarak baktığımızda ise olası bir STA'nın Hindistan, Güney Kore gibi ülkeler açısından Türkiye'nin ihracatına katkısı olabileceğini düşünmek mümkündür.

STA AVANTAJ SAĞLAR

Türkiye'nin koruma oranının DTÖ'deki gelişmiş ülkeler grubu ile yaklaşık olduğu dikkate alındığında, henüz koruma oranı yüzde 16 olan Hindistan gibi bir ülke ile STA yapmak pazara girişte avantaj sağlayacaktır. Türkiye'nin Hindistan'a ihracatı her yıl düzenli olarak artmakta birlikte 250 milyon USD düzeyindedir ki bu, 1 milyar aşan nüfusa sahip ve 2006 yılında yaklaşık 150 milyar USD'lik ithalat yapan bir ülke pazarında çok düşük bir rakamdır.

Güney Kore'de de aynı durum söz konusudur. Türkiye'nin Güney Kore'ye yönelik 150 milyon USD düzeyindeki düşük ihracat performansına karşılık Güney Kore'nin 2006 yılı toplam ithalatı, yaklaşık 400 milyar USD'dir. Bu ülkelerle yapılacak olası bir STA'nın Türkiye'nin ticaret hacmini artırması beklenmektedir. Türkiye'nin bu şekilde alacağı bir tavizin Hindistan ve Güney Kore'ye karşı verdiğimiz yüksek düzeydeki ticaret açığının kapatılmasına da katkısı olacaktır. Ancak bu ülkelerle STA'ların müzakeresi esnasında Türkiye pazarının açılmasında çok dikkatli olunması ve uzun geçiş dönemleri çerçevesinde gümrük vergisi indirimleri sağlanmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.

Türkiye, ortak ticaret politikasına uyum yükümlülüğünün bilincinde olarak AB ile kimi zaman paralel, kimi zaman ise onun arkasından ülkelere yönelerek STA teklifinde bulunmakta, kendisi ile STA yapmanın avantajlarını dile getirmekte, Gümrük Birliği çerçevesinde yükümlü-

lüklerine vurgu yapmaktadır. Ancak, bu teklif her zaman olumlu karşılanmamaktadır. Zira, Türkiye 1996 yılında Gümrük Birliği'nin tesisini müteakip AB'nin ortak gümrük tarifesine uyum sağlayarak, koruma oranlarını aşağıya çekmiştir. Türkiye'nin Gümrük Birliği öncesi sanayi ürünlerinde yüzde 16 olan koruma oranı, halihazırda yüzde 4 seviyesine inmiştir. Bu çerçevede Türkiye'nin STA imzaladığı ülkelere pazara girişte avantaj sağladığı hususunu ön planda vurgulamanın çok fazla getirisi olmayacaktır.

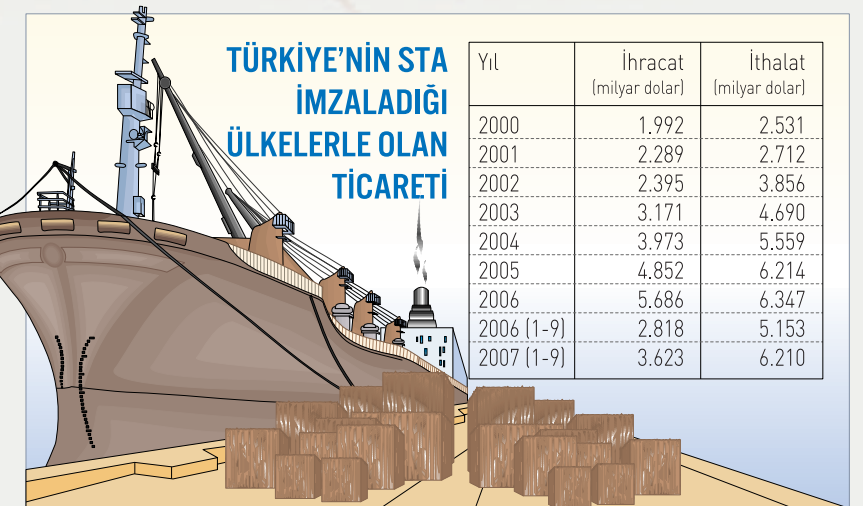
AB tarafı ise STA'larını ABD gibi tek bir modelde yapmamakta, genellikle çok daha kapsamlı bir şekilde sanayi ürünlerinde gümrük vergisini belirli bir takvimde kaldırmanın yanı sıra karşı ülkeye sağlanacak mali yardımdan kamu alımlarına, yatırımlardan fikri mülkiyet haklarında aktif işbirliği ve teknik destek sağlanmasına kadar pek çok konunun içerildiği geniş bir paket sunmaktadır. Bu paketin arkasında AB'nin DTÖ Doha Müzakerelerinde global düzeyde gerçekleştiremediği birtakım hedeflerini ülkelerle yaptığı STA'larla bölgesel düzeyde sağlama gayreti de bulunmaktadır. Türkiye'nin STA'ları ise sanayi ürünlerinde belirli bir takvim içerisinde gümrük vergisinin kaldırılması, tarım ürünlerinde pozitif listeler hazırlanarak belli ürünlerde gümrük vergisi indirimi ve/veya tarife kontejanı sağlanması şeklinde olup, diğer hükümler genellikle karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesinin amaçlandığı maddelerdir. Türkiye, ülkelere STA teklifinde bulunduğunda ya "AB ile tamamlayalım, sonuçlarını görelim" şeklinde bir cevap ya STA'nın yararlarına ilişkin bir şüphe ya da "AB ile daha yeni yaptık önce bunu hazmetmeliyiz" tarzında bir yorumla karşılaşmaktadır.

NE YAPMALI?

Peki önümüzdeki dönemde bu sorun nasıl çözümlenecek, ülkeler Türkiye ile STA yapmaya

nasıl ikna edilecektir? Buradaki temel çözüm yine AB'nin kararlılığında yatmaktadır. Gümrük Birliği'nin danışma ve karar alma mekanizmalarının tam olarak işlemediğinin topluluk da farkına vararak, üç yıl önce ülkemizin ısrarları ile Türkiye-AB Bilgilendirme Mekanizması'nın kurulmasını sağladı. Böylece, Türkiye, AB resmi gazetesinden öğrendiği Gümrük Birliği'nin can alıcı konuları ile ilgili gelişmeleri, sınırlı bir düzeyde de olsa süreç devam ederken öğrenme imkanı buldu. AB, akdettiği STA'ların birkaçında Türkiye ile ilgili madde koymak ya da tek taraflı deklarasyon yayımlamak veya ülkelere komisyonlar tarafından nadiren de olsa mektuplar yazılması gibi yöntemlerle Türkiye'ye destek olmaya çalışmaktadır. Ancak bunların hiçbirini bugüne kadar somut fayda sağlamamış, yalnızca kısa vadede günü kurtaran çabalar olmuştur! AB tarafının artık çok daha somut adımlarla soruna yaklaşması gerekmektedir.

Öncelikle 1/95 sayılı kararın 16. maddesi değiştirilerek, yalnızca Türkiye'ye değil AB tarafına da yükümlülükler getirecek şekilde ikili bir görevlendirme yapılmalıdır. Mevcut 16. maddedeki telafi edici vergi uygulaması, daha net kriterlere bağlanarak işlerliği olacak şekilde düzenlenmelidir. AB'nin kendi STA'larını müzakere ederken mutlaka Türkiye'nin çıkarlarını da dikkate alması, Türkiye ile arasında bir Gümrük Birliği bulunduğunda, iki tarafın ortak ticaret politikası uyguladığı gerçeklerinden hareketle bunları müzakere pozisyonuna yansıtması, Türkiye ile bu pozisyonunu paylaşması beklenmektedir. Sonraki adım ise AB'nin ülkeler nezdinde aktif diplomasi yürütmesidir. AB'nin göstereceği kararlı bir tutum Türkiye'nin önünü açacaktır. Bu aynı zamanda AB'nin de samimiyet sınavı olacaktır.

1/95 SAYILI ORTAKLIK KONSEYİ KARARI (GÜMRÜK BİRLİĞİ KARARI)

Madde 16

1. Türkiye, ticaret politikasına uyumlu hale getirmek amacıyla bu kararın yürürlüğe girmesinden itibaren beş yıl içinde topluluğun tercihli gümrük rejimine aşamalı olarak uyum sağlar. Bu uyum, hem otonom rejimleri hem de üçüncü ülkelerle tercihli anlaşmaları kapsar. Bu amaçla, Türkiye gerekli önlemleri alır ve ilgili ülkelerle karşılıklı yarar temeline dayanan anlaşmaları müzakere eder. Ortaklık Konseyi, kaydedilen gelişmeleri düzenli aralıklarla inceler.

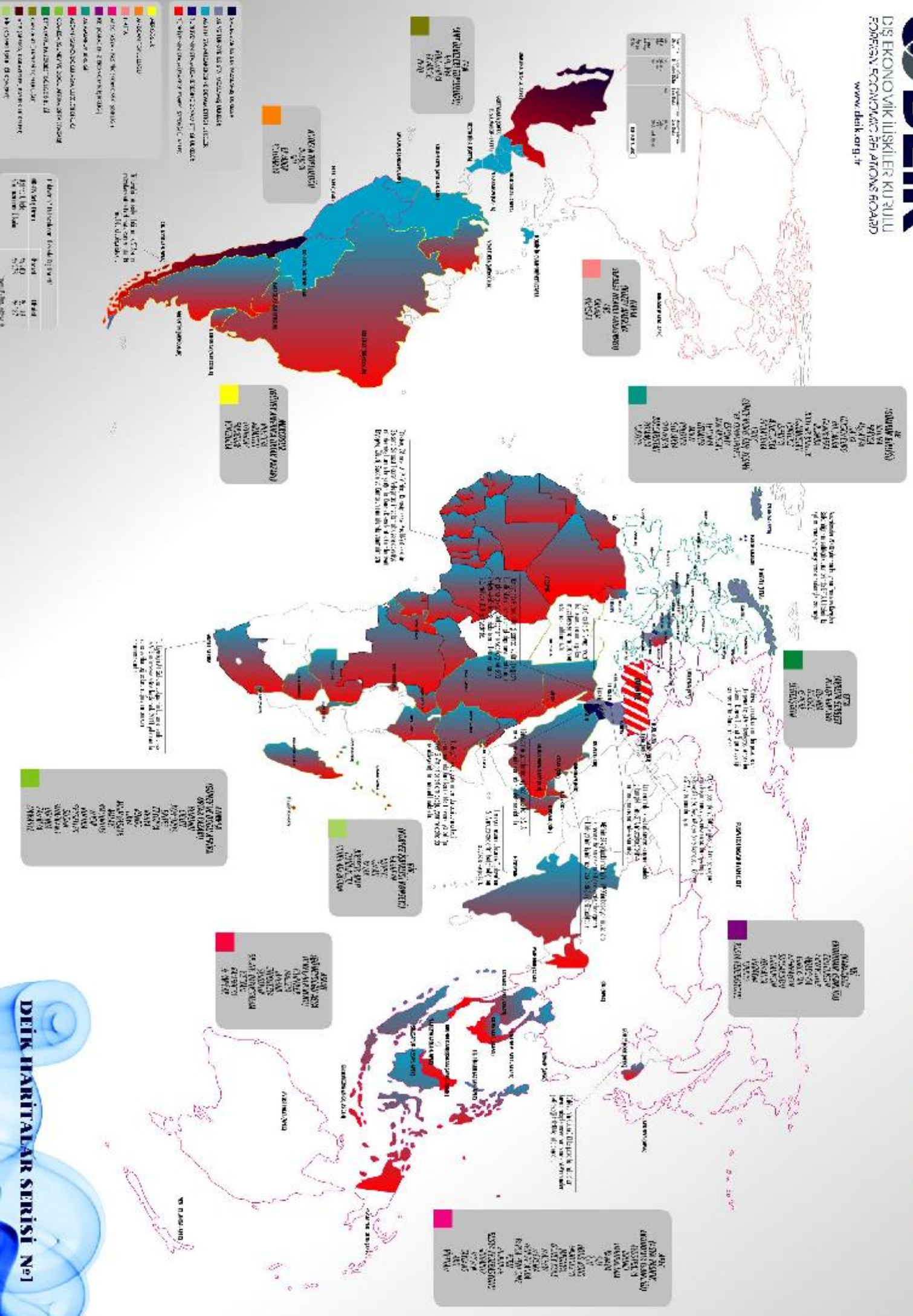
2. Birinci fıkrada anılan durumların her birinde bu tarife tercihlerinin tanınması, topluluğun söz konusu tercihlerin tanınmasını düzenleyen menş hükümleriyle aynı hükümlere uyulması şartına bağlıdır.

3. a. 1. Fıkrafta sözü edilen süre içinde Türkiye'nin topluluktan farklı bir tarife politikası uygulaması durumunda, üçüncü ülkelere topluluğa menşe veya ihracatçı ülkeler bakımından tercihli olarak ithal edilen ve serbest dolaşıma giren ürünler Türkiye'ye ithal edilirken, aşağıdaki hallerde telafi edici vergiye tabi tutulur:

Türkiye'nin aynı tercihli tarifeyi tanımadığı ülkelere ithal edilmişlerse ve bu ülkelere ithal edilmiş oldukları saptanabiliyorsa ve Türkiye'de ödenecek vergi Toplulukta uygulanan vergiden en az yüzde 5 puan daha fazlaysa ve bu mallarla ilgili önemli bir trafik sapsması gözlenmişse.

b. Gümrük Birliği Ortak Komitesi, telafi edici vergi uygulanacak ürünleri ve telafi edici verginin miktarını gösteren bir liste hazırlar.

TÜRKİYE VE SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI

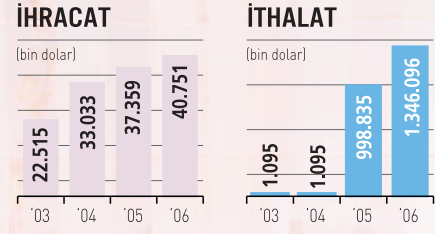
Mobilyacılar Yunan pazarından umutlu

Memduh Boydak Türkiye'nin Yunanistan'ın mobilya ithalatında üçüncü sırada yer aldığını belirterek ihracatın 4 yılda yüzde 100 arttığını kaydetti.

Yaratıcıları özgün tasarımlar ve kaliteli ürünlerle başta Avrupa olmak üzere yurtdışına ihracatını artıran mobilya sektörü komşu ülkelere de ihracatını artırmak için harekete geçti. Son 4 yılda Yunanistan'ın mobilya ithalatındaki payını yüzde 100 artırarak ülkeye 40 milyon dolarlık ihracat yapan mobilya üreticileri önümüzdeki yıllarda pazardan daha fazla pay almak için hazırlık yapıyor.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), 14 Kasım 2007'de 27 kurucu kuruluşundan biri olan Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER) ile birlikte DEİK Araştırma ve Geliştirme Departmanı Grup Koordinatörü Özlem Özdemir'in öncülüğünde, Yunanistan'ın başkenti Atina'da "Türk Mobilyalarının Yunan Pazarı ile Buluşması" başlıklı bir etkinlik gerçekleştirdi. MOSDER tarafından hedef pazar olarak belirlenen Yunanistan'da Atina Ticaret ve Sanayi Odası işbirliği ile düzenlenen "Buluşma"ya MOSDER Başkanı Memduh Boydak ile sektörün önde gelen 15 Türk mobilya firmasının temsilcileri katıldı. Yunan mobilya sektörünün en geniş mobilya satış ve dağıtım ağına sahip olan ve 2006 yılı sonunda sahip olduğu 22 mağazayı 2007 başlarında 31'e yükselten SATO firmasının sahibinin de aralarında bulunduğu 30'u aşkın Yunan firmasının katıldığı etkinlikte Atina Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Üyesi ve Türk masası sorumlusu Sophia Kounenaki Eframoglou, Oda olarak Tür-

TÜRKİYE İLE YUNANİSTAN ARASINDAKİ MOBİLYA TİCARETİ

YUNANİSTAN'IN MOBİLYA İTHALATINDA İLK 10 ÜLKE (milyon dolar)

	2006	2005	2004	2003
İtalya	240.5	211.2	209.6	171.7
Çin	92.5	77.8	51	26.7
Türkiye	40.75	37.35	33.03	22.51
Almanya	39.77	42.05	39.03	29.08
İspanya	19.23	19.31	21.16	16.95
Endonezya	16.53	20.37	22.63	15.71
Fransa	18.87	19.68	18.83	12.17
Bulgaristan	15.21	13.72	12.54	9.13
Hollanda	12.29	8.60	8.90	4.36
İsviçre	11.09	26.31	30.39	11.15
Toplam	628.4	584.5	546.2	379.3

* Yıl sonu tahmini.

kiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliklerini desteklediklerini, iki ülkenin ticaretinin artırılması için büyük çaba sarfettiklerini ayrıca mobilya sektörüyle ilgili olarak iki ülke arasındaki işbirliğinin artırılması gerektiğini vurguladı. Daha sonra Türk mobilya sektörünün detaylı bir sunumunu gerçekleştiren MOSDER Başkanı Memduh Boydak Türk mobilya sektörünün büyük bir ihracat potansiyeli olduğunu fakat Yunan pazarını ihmal ettiklerini, DEİK sayesinde yaşanan bu buluşma ile ticari ilişkilerin geliştirilmesini umduğunu ifade etti.

'YUNANİSTAN'IN MOBİLYA İTHALATINDA ÜÇÜNCÜYÜZ'

Memduh Boydak, 2003 yılında toplam mobilya ithalatının 379 milyon dolar iken, 2006 yılına kadar geçen 4 yıllık süre içerisinde yüzde 79 oranında artış göstererek 628 milyon

dolar'a ulaştığına dikkat çekerek "Yunanistan'ın ithalatında ilk 3 sırayı sırasıyla İtalya, Çin ve Türkiye almıştır. Türkiye'nin ihracatı 4 yılda yaklaşık yüzde 100 artış göstererek 22 milyon dolar'dan 40 milyon dolara yükselmiştir" dedi. Bu yükselişi göz önüne alarak Türkiye'deki mobilya sektörü mensuplarının Yunanistan'daki potansiyele yönlendirilmesi gerektiğini belirten Boydak "Türkiye Yunanistan'daki mobilya sektöründe ki adını Çin haricinde tüm rakip ülkeleri bertaraf ederek son dönemde duyurmayı başardı. Hedeflerimizi büyük tutarak her zaman daha iyisini istemeliyiz" şeklinde konuştu.

Yunanistan ve Türk mobilya pazarının potansiyeli ile ilgili bir konuşma yapan Atina Ticaret Başmüaviri Bülent Tuncer de, Türkiye ve Yunanistan ikili ticari ilişkileri ile ilgili bilgi vere-

rek, "Yunanistan'ın mobilya ithalatında Türkiye, 4 yılda yaklaşık yüzde 100 artış göstererek 22 milyon dolardan 40 milyon dolara yükselen bir ihracat gerçekleştiriyor. Fakat bu rakamlar Yunanistan gibi yakın bir pazar için artırılmaya oldukça müsait" dedi.

'İKİ ÜLKENİN YAPMASI GEREKEN ÇOK ŞEY VAR'

Etkinliğin son konuşmacısı olan Atina Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Şander Gürbüz Türkiye ve Yunanistan arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin son durumuna değinerek, "Mobilya sektörü her iki ülke için de oldukça önemli bir potansiyele sahip olduğundan düzenlenen etkinlik son derece uygun bir zamanlamaya sahip. İki ülke arasındaki siyasi anlaşmazlıklar bir süreliğine rafa kaldırılmıştır. Ticari ilişkilerin geliştirilmesi için iki ül-

kenin de yapması gereken pek çok şey var" şeklinde yorum yaptı.

Etkinliğin ikinci bölümünde yer alan ikili görüşmelerde ise 15 Türk firması ile 30'u aşkın Yunan firması arasında birebir görüşmeler gerçekleştirildi. Etkinliğin sonunda Atina Ticaret ve Sanayi Odası yetkilileri; Toplantının devamının İstanbul'da gerçekleşmesi ve 30 Ocak-3 Şubat 2008 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşecek olan Mobilya Fuarı öncesinde yapılacak bir organizasyon ile heyetlerinin hem MOSDER üyeleri ile buluşmasının hem de fuara iştiraklerinin sağlanmasının çok faydalı olacağını dile getirdiler.

Toplantı sonrasında basına açıklama yapan Yunanistan Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Sofiya Ekremoglu da "Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneği adına Türk iş

adamlarını burada ağırlamaktan çok mutluyuz. Umarım iki ülke arasındaki ticaret hacmi bu çabalar sayesinde artış gösterir. Biz Yunanistan Ticaret Odası adına Yunanlı iş adamlarımızın yurt dışında açılım sağlamasına destek veriyoruz" sözleriyle toplantının önemini ifade etti.

Bugün yüzde 8'lik büyüme oranıyla, tüm diğer sanayi kolları arasında öne geçmeyi başaran Türk mobilya sektörü, gelişimini uluslararası boyutlarda da sürdürdüğü biliniyor. Mobilya sektöründe üretimden çok ithalata yüzünü çeviren Yunanistan'ın, 6 milyar dolarlık Türkiye mobilya pazarından ithalat anlamında büyük pay alacağı tahmin ediliyor. Bu anlamda söz konusu 'Türk Mobilyalarının Yunan Pazarı ile Buluşması' başlıklı etkinliğin hem Türkiye hem de Yunanistan mobilya sektörü açısından hayati önem taşıdığı düşünüldü.

REKABET MARKALAŞMAYI SEKTÖRDE ŞART KILIYOR

Yunanistan mobilya sektöründe rekabetin artışı ve ürünlerin birbirine çok benzemesi, mobilya şirketlerinin tüketicileri cezbetme açısından ürün kalitesi ve ambalajına daha çok önem verme; ürünleri piyasada markalaştırma gibi unsurları ön plana çıkarıyor. Bunların yanı sıra, gerek satış öncesi, gerekse satış sonrası sağlanan hizmetler de yine büyük önem taşıyan unsurlar arasında. Satış öncesi sağlanan hizmetlerin alışlagelmiş ve olağan olmasına rağmen, satış sonrası müşteri hizmetleri son yıllarda yine Yunanistan mobilya sektöründe önem kazanan bir konu. Özellikle, satış sonrası hizmetlerdeki kalite, ürünü tamir etme olanağı, kullanım talimatları, bakım talimatları sunma ve her tür sorunu çözmeye yönelik hizmetler artık bir ürünün seçiminde belirleyici rol oynamakta ve şirketlerin satışlarını etkilemektedir.

www.hes.com.tr

Biz buradayız...

Hayatınıza, hız kesmeden devam edebilirsiniz.

İstediğiniz zaman sevdiklerinizi arayın, bilgisayarda çalışın, televizyon seyredin, müzik dinleyin, evde oturun, şehrin ışıkları altında dolaşın... Enerjiden habersizmeye, dünya standartlarında kablolarımızla hayatınızın kesintisiz devam etmesi için çalışıyoruz. Sahip olduğumuz deneyim ve 850 kişilik uzman ekibimizle her an yanınızdayız.

Hes Kablo bir DEİK üyesidir.

Güven veren teknoloji.

Abdali Sınır Kapısı açılırsa Türk kamyonları rahatlar

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan Irak Abdali Sınır Kapısı'nın açılmasının Türk kamyonlarını rahatlatacağını söyleyerek, Kuveyt'teki sanayi bölgelerinden Türk yatırımcılarının pay almasının önemli olduğunu vurguladı.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan Irak'la Kuveyt arasındaki Abdali Sınır Kapısı'nın Irak'a mal taşıyan Türk kamyonlarının geçişine açıldığı müjdesini vererek Kuveyt'te yatırımcılara tahsis edilen ve metre karesinden yalnızca bir dolar gibi bir kira alınan sanayi bölgelerinden Türk yatırımcıların da pay almasının önemli olduğunu söyledi.

Türk-Kuveyt İş Konseyi, 23 Kasım 2007'de Kuveyt Sanayi ve Ticaret Bakanı Falah Fahad Mohamad El-Hajiri'nin onuruna iki ülke resmi heyetlerinin de katıldığı bir çalışma yemeği düzenledi. 22-25 Kasım 2007 tarihlerinde Ankara ve İstanbul'da gerçekleştirilen Türkiye-Kuveyt Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) 7. Dönem toplantısı vesilesiyle Türkiye'ye ziyarette bulunan Kuveyt heyetini ağırlamak üzere düzenlenen yemeğe Maliye Bakanı Kemal Unakıtan da katıldı. Toplantıda Türk yatırımcıları Kuveyt'te bekleyen yatırım fırsatları konusunda bilgilendiren Unakıtan, söz konusu bölgelerde 10 yıl vergi muafiyeti olduğunu anlattı. Unakıtan, Kuveytli işadamlarının Türkiye'de gayrimenkul alanında pek çok yatırım olduğunu ve bu yatırım atağının başka alanlarda da geliştirilmesinin mümkün olduğuna dikkat çekti.

Unakıtan'ın ardından söz alan Kuveyt Sanayi ve Ticaret Bakanı Falah Fahad Mohamad el-Hajiri de Kuveyt'in muhtelif bölgelerinde kurulan sanayi sitelerinde Türk yatırımcılara büyük teşviklerde bulunduğunu ifade ederek Türk işadamlarını Kuveyt'te yatırım yapmaya çağırdı.

Son yıllarda karşılıklı üst düzey resmi ziyaretlerin yoğunluğu ve son olarak Kuveyt Başbakanı Şeyh Nasır El Muhammed El Ahmet El Sabah'ın, hemen ardından Kuveyt Maliye Bakanı ve Sağlık Bakanlığı yetkililerinin Türkiye'ye yapmış olduğu ziyaret ile ivme kazanan ülke ilişkilerine dikkat çeken Türk-Kuveyt İş Konseyi Başkanı Fehmi Akın, Kuveyt'te karşı kanadın kurulmasıyla ikili ekonomik ilişkilerin daha da gelişeceğine inandığını belirtti.

TİCARİ İLİŞKİLER KISITLI

Türkiye'nin Kuveyt'e ihracatının 2006 yılında, bir önceki yıla göre yüzde 4,1 oranında artarak 218,9 milyon dolar olarak gerçekleştiğini ifade eden Akın, iki ülke ticaret potansiyeli hakkında şu bilgileri verdi: "Kuveyt'ten ithalatı ise yine bir önceki yıla göre

Maliye Bakanı Kemal UNAKITAN

DEMİR ÇELİKTE YÜKSELEN TALEP KUVEYT'E İHRACATI ARTIRIR

2006 tahminlerine göre 55,96 milyar dolar gayri safi milli hasılaya sahip Kuveyt, küçük bir ülke olmasına karşın ham petrol konusunda dünya rezervinin yüzde 10'una (96 milyar varil) sahip olması açısından oldukça büyük önem taşıyor. Demir ve çelik, metal eşya, canlı hayvanlar ve gıda maddeleri ile makinalar ve dokümanlık ürünleri 2006 yılında Türkiye'nin Kuveyt'e ihraç ettiği

başlıca ürünler arasında yer alırken plastikler, diğer kimyasallar, makina ve ulaşım araçları Kuveyt'ten en fazla ithal edilen kalemler. Türkiye'nin ihraç ettiği ürünler arasında demir çelik ürünleri ilk sırada yer almakla birlikte KİK ülkeleri üreticilerinin Kuveyt pazarına gümrüksüz girebilmeleri ve üretimde en önemli maliyet unsurlarından olan enerjiyi çok ucuza kullanmaları gibi nedenlerle

Türkiye'nin demir çelik ihracatı son yıllarda düşüş eğilimi gösteriyor. Bununla birlikte Körfez ülkeleri demir çelik talebinin 2008 yılında 2005 yılına kıyasla yüzde 31 artarak 19,7 milyon tona ulaşacağı öngörülmekte olup bu durum, söz konusu ürünlere olan talebin Kuveyt'te de artarak devam edeceğini, Türk firmalarının da bu sektördeki ihracat payını artırabileceklerini ortaya koyuyor.

re yüzde 34,7 oranında artarak 56 milyon dolar olarak kaydedilemiştir. 2007 yılının ilk dokuz ayında ise Türkiye'nin Kuveyt'e ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,2 oranında artarak 147,2 milyon dolar olarak gerçekleşirken Kuveyt'ten ithalatı ise 2006 yılının ilk dokuz ayına göre yüzde 55,6 oranında artışla 59,6 milyon dolar olmuştur. Ancak, Kuveyt'in 2006 yılında tahmini 16 milyar dolar, Türkiye'nin ise 139,5 milyar dolar civarında gerçekleşen ithalat hacmi ve iki ülkenin potansiyeli düşünüldüğünde iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin kısıtlı kaldığını söylemek mümkündür."

Akın, Kuveyt bankalarının Türk

bankalarının risklerini almak istememeleri nedeniyle teminat mektuplarının Birleşik Arap Emirlikleri veya Katar bankaları aracılığıyla kabul edilmesinin Türk yatırımcılar için maliyetleri artıran bir etken olduğuna işaret etti. Bu çerçevede Türk bankaları ile Kuveyt bankaları arasında doğrudan bir ilişki temin edilmesinin iki ülke iş hacminin genişlemesine büyük katkıda bulunacağına değinen Türk-Kuveyt İş Konseyi Başkanı "Türk firmalarının ise Kuveyt'te doğrudan önemli bir yatırımı yoktur. Bu çerçevede yabancıların Kuveyt'teki faaliyetlerini Kuveytli acentalar aracılığıyla yürütmelerini gerektiren düzenlemeler ile bazı istisnalar dışındaki kamu alımlarına yö-

nelik ihalelere yalnızca acentaları aracılığıyla katılabilmelerine ilişkin düzenlemeler, müteahhlik sektörü başta olmak üzere Türk firmalarının Kuveyt'e ilgisinin düşük olmasının başlıca nedenleri arasında yer almaktadır" dedi.

DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı ise düzenlenen yemekte yaptığı konuşmada "Son yıllarda Türkiye'nin izlediği komşu ve bölge ülkeler ile ilişkilerin geliştirilmesi kapsamında, DEİK olarak Körfez ülkeleri ile ekonomik ilişkilerin artırılmasına özel önem vermekteyiz. Hedefimiz, iki ülke iş çevrelerinin birbirlerini daha yakından tanımalarını ve işbirliğini sağlayacak bir zemin oluşturmaktır" diye konuştu.

Orta Asya bölgesinde Çin-Rusya rekabeti

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, Orta Asya bölgesindeki politik ve ekonomik etkinlik savaşları giderek daha belirgin hale gelmektedir. 21'inci yüzyılın başında bölgede ABD'nin yanı sıra, bu toprakları "arka bahçesi" olarak görmeye devam eden Rusya'nın ve Asya kıtasında her zaman süper devlet konumunda bulunan, son dönemlerde sergilediği ekonomik performansla bu statüsünü bütün dünyada kabul ettiren Çin'in kıyasıyla bir çıkar çatışmasına girdikleri görülmektedir. Avrupa Birliği'nin artmakta olan ilgisi de dikkate alınır- sa, Orta Asya bölgesindeki rekabetin global nitelik kazan- dığını söyleyebiliriz.

Bölgeye olan yakınlık ve tarihi bağlar nedeniyle Çin ve Rusya'nın söz konusu rekabette bir adım önde oldukları açıktır. Zira eski Sovyet cumhuriyetlerindeki etkinliğini artırmak isteyen ABD'nin uygulamaya koyduğu "renkli devrim ihracı" stratejisi başarılı olamamıştır. Ukrayna ve Gürcistan'daki gelişmeler bunun birer örneğidir. Bu yüzden Orta Asya bölgesindeki rekabette Çin ve Rusya başlıca aktörler olarak öne çıkmaktadır.

BÖLGEDEKİ İSTİKRAR BÜYÜK ÖNEM TAŞIYOR

Hem Çin hem de Rusya Orta Asya ülkeleri ile komşu oldukları için, bölgedeki istikrar her iki ülkenin güvenliği açısından büyük önem taşımaktadır. Şangay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) kuruluşunda bu yaklaşım belirleyici olmuştur. Bilindiği gibi, Rusya, Çin ve Orta Asya ülkeleri bu örgütün üyesidir. ŞİÖ bir yandan ABD'nin bölgedeki etkinliğini azaltırken, diğer yandan Çin ve Rusya'nın bu örgütü kendi çıkarlarını hayata geçirmek amacıyla kullanmaya çalıştıkları görülmektedir.

Orta Asya ülkelerinin global çapta önemini artıran başlıca faktör sahip oldukları zengin doğal kaynaklar, özellikle de petrol ve doğalgaz gibi enerji kaynaklarıdır. Dünyada bilinen doğalgaz rezervlerinin yüzde 4,3'ü (yaklaşık 8 trilyon metre-küp) Türkmenistan, Özbekistan ve Kazakistan'ın payına düşmektedir.

DÜNYA PETROL İTHALATININ YÜZDE 35'İ ÇİN'DEN

Çin'in bölgeye olan ilgisinin temelinde bu konu yatmaktadır. Bugün dünya petrol ithalatının yaklaşık yüzde 35'i Çin tarafından yapılmaktadır. 2020 yılına gelindiğinde Çin'in yıllık petrol ihtiyacının 450 milyon ton olacağı, yerel üretimin ise 200 milyon tonu geçmeyeceği tahmin edilmektedir. Bu durumda Çin'in komşu Orta Asya ülkelerindeki enerji kaynaklarına göz dikmesi doğaldır. Çin petrol şirketleri özellikle Kazakistan petrolüne ilgi göstermektedir. Son yıllarda Çin firması olan China National Petroleum Company Kazakistan'ın AktobeMunaygaz şirketi-ndeki hisse oranını artırmış, PetroKazakhstan şirketini tamamen satın almıştır. En önemli gelişme ise Kasım 2005 tarihinde Atasu-Alaşankou boru hattı inşaatının tamamlanmış olmasıdır. Kazakistan'ın en büyük petrol yataklarından birisini Çin'in doğu bölgelerine bağla-

yan hattın uzunluğu 1000 km'dir. İlk aşamada yıllık 10 milyon ton olan taşıma kapasitesinin sonraki dönemlerde 20 milyon tona çıkarılması öngörülmektedir. Fakat enerji kaynaklarına olan ihtiyacı her geçen gün artmakta olan Çin, bu projeye sınırlı kalmayarak, 2009-2010 yıllarında yeni boru hattının inşasına başlamayı planlamaktadır.

Bunun dışında Çin, Türkmenistan'dan doğalgaz alımı konusunda da ciddi adımlar atmaktadır. Nisan 2006 tarihinde iki ülke cumhurbaşkanları tarafından doğalgaz boru hattı projesinin hayata geçirilmesine dair anlaşma imzalanmış olup, hattın 2009 yılında açılması ve 30 yıllık dönemde Türkmenistan'dan Çin'e her yıl 30 milyar metreküp hacminde doğalgaz gönderilmesi konusunda görüş birliğine varılmıştır.

ÇİN'İN BÖLGEDEKİ ROLÜ BÜYÜK ÖLÇÜDE ARTACAK

Rusya bu gelişmelere seyirci kalmamaktadır. Vladimir Putin'in Mayıs 2007 tarihinde yapmış olduğu Kazakistan ve Türkmenistan ziyaretlerinin başlıca amacı Orta Asya'nın enerji kaynaklarının dünya pazarına çıkarılması sürecinde Rusya'nın by-pass edilmesinin önlenmesidir. Çin'in etkinliğini azaltmanın yanı sıra, Rusya Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Bakü-Tiflis-Erzurum hatlarının göreceli verimliliğini düşürmeyi amaçlamaktadır.

Rusya'nın bölgedeki çıkarlarına zarar veren diğer gelişme ulaştırma alanında yaşanmaktadır. Bu kapsamda üzerinde durulması gereken en önemli proje Çin'in Doğu ve Batı bölgelerini birleştiren Korla-Aksuu-Artuş-Kaşgar demiryolu hattının devamı niteliğindeki Andican-Torugart-Kaşgar projesidir. ŞİÖ'nün son Bişkek Zirvesi'nde de ele alınan bu proje gerçekleştiği takdirde, Kazakistan, Kafkasya, Yakın Doğu ve Avrupa arasında ulaşım sağlanacaktır. Daha kısa olması nedeniyle bu hattın Rusya'nın Transsib demiryolu hattının önemini azaltacağı ve Çin'in bölgedeki rolünü çok büyük ölçüde artıracığı düşünülmektedir.

Özetle söylemek gerekirse, Rusya'nın Orta Asya bölgesindeki politikalarının yeni koşullara göre tam olarak şekillenmediği, Çin'in ise bütün olanakları kullanarak bölgedeki rolünü artırmaya çalıştığı ve bu konuda ciddi ölçüde başarılı olduğu görülmektedir. Orta Asya pazarları Çin malları ile dolarken, bölge ülkelerinin Çin ile olan ticareti sürekli artış göstermektedir. Kırgızistan'ın üniversite ve diğer eğitim kurumlarında Çin dili derslerinin giderek yaygınlaşması, Çin'de iki üniversite bitirmiş ve daha önce bu ülkede çalışmış olan Karim Masimov'un Kazakistan Başbakanı olması, Çin'in Duşanbe Büyükelçisinin Tacikistan'da "Yılın Diplomatı" seçilene gelindiğinde Çin'in ilk baka- sız görünen detaylar, aslında bölgedeki güç dengelerini Çin'in lehine çeviren gelişmeler zincirinin ilk halkaları olarak değerlendirilebilir.

Fakat ekonomisi giderek güçlenen Rusya'nın Orta Asya bölgesini kaybetmekte olduğunu söylemek için henüz çok erken. Bölge ile derin tarihi, sosyal ve kültürel bağlara sahip olan Rusya'nın rekabet gücü yüksek ürünlerle Orta Asya pazarına girmesi ve Çin'in giderek artmakta olan enerji ihtiyacının karşılanması ve bu ülkenin Orta Asya'nın enerji kaynaklarına olan ilgisinin azalması için alternatif projeler üretmesi gerekmektedir. Aksi takdirde bölgedeki iplerin Çin'in eline geçmesi kaçınılmazdır.

DEİK, Expo İzmir 2015'e destek veriyor

Expo 2015'in İzmir'de yapılmasına yönelik gerçekleştirilen yoğun çalışmaların bir parçası olarak 23 Ekim tarihinde DEİK bünyesinde "Expo 2015 İzmir Adaylığı Tanıtım Toplantısı" gerçekleştirildi. Rona Yırcalı tanıtım konuşmasını yapmak üzere kürsüyü Tanıtma Komisyonu Başkanı Büyükelçi Solmaz Ünaydın'a bırakmadan önce Expo 2015'in Türkiye'nin tanıtımı açısından büyük bir koz olduğunu belirterek "Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu olarak 76 ülke ile

bire bir iletişim halindeyiz. Bu projeye gereken her türlü desteği veriyoruz. Asya ve Avrupa'yı, Akdeniz ve Karadeniz'i, Ortadoğu ve Kafkasya'yı birbirine bağlayan Türkiye, Expo'ların aradığı yeni coğrafyadır" şeklinde konuştu. Büyükelçi Solmaz Ünaydın ise bu projenin büyük bir sorumluluk gerektirdiğine dikkat çekerek "DEİK yöneticilerini ve Başkanlarını Expo 2015 çalışmalarımız konusunda bilgilendirdik. Expo sürecinde birlikte yol alacağız" dedi.

İpek Yolu'nun canlanması için Türkiye Kazakistan işbirliği şart

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi M. Şadan Eren, Çin'in hızla artan dış ticaret hacmi karşısında limanların ihtiyacı karşılayamadığını belirterek, İpek Yolu'nun yeniden hayata geçirilmesinin çok önemli olduğunu dile getirdi.

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi M. Şadan Eren, Çin'in hızla artan dış ticaret hacmi karşısında, Çin limanlarının artık ihtiyacı karşılayamadığını bu nedenle, Çin ile batıya açılan Avrupa limanlarını ve pazarlarını bağlayacak ortak bir projeye ihtiyaç duyulduğunu söyledi. Tarihi İpek Yolu'nun yeniden hayata geçirilmesinin bu ihtiyacı karşılayabileceğini vurgulayan Eren, bunun için Türkiye ile Kazakistan'ın işbirliği yapması gerektiğini kaydetti.

Kazakistan'ın özel sektörünü temsil eden en güçlü kuruluşlardan biri olan ATAMEKEN Birliği başka bir deyişle Ulusal Ekonomik Odası, 28 Kasım'da Türk-Kazak İş Konseyi'nin düzenlediği "Türkiye-Kazakistan Karşılıklı Yatırımlar Forumu"nda Türk işadamlarıyla bir araya geldi. Milli Ekonomik Odası, Kazakistan Hükümeti'nin ve Parlamento'su'nun finansal, vergi ve iş kanunu gibi çeşitli yasama süreçlerinde önemli rol oynaması nedeniyle ikili ilişkilerde önemli görev üstlendiği bilinen Atameken ile yapılan forumun ana hedefi Türkiye'den Kazakistan'a ve Kazakistan'dan Türkiye'ye giden doğrudan yatırımların artışını sürdürmektir.

Forumda bir konuşma gerçekleştiren Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yönetim Kurulu

Üyesi M. Şadan Eren Kazakistan ve Türkiye'nin işbirliği halinde olmasının önemini altını çizerek "Asya ekonomilerinin, son dönemlerde, dünya ticaretindeki payları giderek artmaktadır. Hepinizin bildiği gibi, Çin bütün dünyanın üretim üssü olmaya başlamıştır. Çin'in hızla artan dış ticaret hacmi karşısında, Çin limanları artık ihtiyacı karşılayamamaktadır. Bu yüzden, Çin ile batıya açılan Avrupa limanlarını ve pazarlarını bağlayacak ortak bir projeye ihtiyaç duyulmaktadır. İpek Yolu'nun yeniden hayata geçirilmesi bu ihtiyacı karşılayabilir" dedi.

'ÇİN'DEN SONRA EN HIZLI BÜYÜYEN ÜLKE'

Tarihi İpek Yolu'nun yeniden faaliyete geçmesinde, stratejik bir konuma sahip olan Türkiye ve Kazakistan'ın ulaşım ve lojistik imkanlarının geliştirilmesi için, her türlü işbirliğini değerlendirilmesi gerektiğini söyleyen Eren, "Bu projenin başarısı, aynı zamanda uluslararası taahhüt ve katılımı gerektirmektedir. Bu konuda uluslararası kara yolu nakliyeciler birliği "IRU" ile ortak çalışmalar yürütüyoruz. Bu vesileyle İpek Yolu'nun, Hazar geçişi kullanılarak, ülkelerimizin dahil olduğu güzergahın geliştirilmesi yönünde yapılacak her

Şadan Eren, "İşbirliği önemli" dedi.

türlü işbirliğine destek vermeye hazır olduğumuzu bir kere daha belirtmek isterim" diye konuştu.

ATAMEKEN Başkanı Azat Peruashev ve Kazakistan Yatırım Ajansı KAZINVEST Başkanı Botagoz Kopbayeva'nın katılım sağladığı toplantıda TOBB Yönetim Kurulu Üyesi M. Şadan Eren ile birlikte ev sahipliği yapan DEİK Türk-Kazak İş Konseyi Başkanı Dr. Oktay Varlier forum için hazırladığı sunumda "Yüzölçümü olarak Türkiye'nin yaklaşık 4 katı büyüklüğünde bir ülke olmasına rağmen nüfusu yalnızca 15 milyon olan Kazakistan, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri arasında son yıllarda en yüksek ekonomik performansı sergileyen ülke olduğu kadar Orta Asya'nın da en serbest ekonomisi olarak değerlendiriliyor" dedi.

Oktay Varlier, "Kazakistan'ın Çin'den sonra en hızlı büyüyen ekonomisi" dedi.

Kazakistan'ın, büyük petrol rezervlerine ve diğer mineral ve metal kaynaklarına sahip olduğunu hatırlatan Varlier, ülkede ayrıca tarım ve hayvancılık alanında da büyük bir potansiyelin mevcut olduğunu vurgulayarak "2006-2007 verilerine göre ülkede sanayi üretimin yüzde 50'sini petrol ve petrol ürünleri oluşturmaktadır. Enerji sektöründeki gelişme ve ülkeye giren yabancı sermayenin artması, makroekonomik reformlarla desteklenince, Kazak ekonomisi 2000 yılından itibaren yüzde 9'un üzerinde yıllık ortalama büyüme oranlarına ulaşmış ve bu performansıyla reel büyüme anlamında dünyanın Çin'den sonra en hızlı büyüyen ikinci ekonomisi olmuştur. 2008 yılında yüzde 7,8'lik büyüme rakam-

larını yakalayan Kazak hükümeti'nin hedefi kişi başına düşen GSYİH'nin 2010 yılında 5 bin 800 dolara, 2015 yılında ise 9 bin dolara çıkarılmasıdır" şeklinde konuştu.

Toplantıda DEİK üyesi olan Petrol Ofisi AŞ, Acıbadem Sağlık Grubu, Arkas Lojistik AŞ, Bankpozitif Kredi ve Kalkınma Bankası AŞ, Be-tinoks Paslanmaz Çelik AŞ, Bimeks, Dedeman Holding AŞ, Gülsan İnş. San. Tur. Nak. Ve Tic. AŞ, Gürsan Elektrik San. Ve Tic. Ltd. Şti., İpekyolu Uluslararası Fuarçılık Ltd. Şti., Keramik ve Kiremit Üretim Makineleri ve Tesisleri, Mineks International Dış Ticaret A.Ş. ve Ram Dış Ticaret AŞ katıldı. "Türkiye-Kazakistan Karşılıklı Yatırımlar Forumu" çerçevesinde Kazakistan İş Yapma Rehberi de tanıtıldı.

Algirdas Butkevicius

Litvanyalılar 'Viking Hattı' için Türkiye'de

Litvanya Ulaştırma ve İletişim Bakanı Algirdas Butkevicius ve beraberindeki heyetin Türkiye ziyareti çerçevesinde Türk-Litvanya İş Konseyi 15 Kasım'da İstanbul TOBB Plaza'da "Türkiye-Litvanya Ulaştırma Forumu" düzenlendi. Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın da katılım sağladığı DEİK toplantısı kapsamında Türkiye-Litvanya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkiler ve öncelikle uluslararası taşımacılık ve lojistik hizmetleri sağlayan ve Baltık ülkeleri ile ticari ve ekonomik ilişkileri bulunan firma ve sektör temsilcilerine 2003 yılından itibaren faaliyette olan "Viking" kombin tren taşımacılığı projesine ilişkin bilgi aktarıldı.

"VİKİNG" kombine tren taşımacılığı, Litvanya, Belarus ve Ukrayna demiryolları ve tren operatörleri tarafından Klaipėda, Odesa, Iljichiovsk limanları arasında konteyner taşımacılığı gerçekleştiriliyor. Viking Hattı'nın karayolu taşımacılığına oranla maliyet ve süre avantajı sağlaması ve çevre dostu bir taşımacılık modeli olması nedeniyle bölgede büyük ilgi gördüğü ve 2005 yılı itibarıyla taşıma hacmi 15 bin TEU'ye ulaştığı toplantıda vurgulandı.

“Dünya Standartlarında Kalite, Güvenilirlik ve Uzmanlık'ta Marka Kuruluş...”

YÜKSEL İNŞAAT A.Ş.
Söğütözü Cad. No:14/A, Beştepe/06560 Ankara
Tel. (312) 284 25 45 (pbx) Fax. (312) 286 17 37
e-mail: yuksel@yuksel.net
www.yuksel.net

YÜKSEL

"Yuksel İnşaat A.Ş. bir DEİK Üyesidir"

Küresel düzeyde barışın yolu enerji kontrolünden geçiyor

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler, Türkiye'nin tüketici, üretici ve transit geçiş ülkeleri arasındaki işbirliğinin büyük önem kazandığını dile getirerek, bölgesel ve küresel barış, güven ve istikrarın küresel enerjinin güven altına alındığında sağlanacağını ifade etti.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler Türkiye'nin ABD ile küresel enerjide güvenlik konusunu pekiştirecek çalışmalar yapmayı arzu ettiğini, bölgesel ve küresel düzeyde barış, güven, istikrar ve refahın buna bağlı olduğunu söyledi.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) bünyesinde faaliyetlerini yürüten Türk- Amerikan İş Konseyi, 18 Kasım'da gerçekleşen Türkiye-Yunanistan doğalgaz boru hattının açılışı için Türkiye'yi ziyaret edecek olan ABD Enerji Bakanı Samuel Bodman'ı 16 Kasım'da bir çalışma yemeği ile ağırladı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler'in de katıldığı çalışma yemeğinin odak konusu Türkiye ve Amerika'nın enerji kullanımı ve kaynaklarına bakış açıydı. Aralarında ABD Büyükelçisi Ross Wilson'un bulunduğu 10 kişiden oluşan ABD'li heyetin yanı sıra Türkiye'de bulunan ABD Büyükelçiliği'nden yetkililerin katıldığı yemek sırasında konuşma yapan Hilmi Güler, ABD ve Türkiye'nin enerji konusunda stratejik bir ortaklığa sahip olduğunu ve bu alanın iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesinde hayati önem taşıdığını ifade etti.

Bodman'ın ziyaretinin Türkiye-Yunanistan doğalgaz bağlantı hattının resmi açılışına denk geldiğini hatırlatan Güler, Türkiye'nin ABD ile küresel enerjide güvenlik konusunu daha da pekiştirecek çalışmalar yap-

mayı arzu ettiğini, zira bölgesel ve küresel düzeyde barış, güven, istikrar ve refahın buna bağlı olduğunu vurguladı. Tüketici, üretici ve transit geçiş ülkeleri arasındaki işbirliğinin bütün dünyada büyük önem kazandığına işaret eden Güler, Türkiye'nin, yurt içi doğalgaz talebini karşılamak, Avrupa ve dünya piyasalarına çeşitli yeni arterler açmak yoluyla hizmet etmeyi hedeflediğini belirtti.

Hilmi Güler, "Bu çerçevede Güneydoğu Gaz Bağlantısı ve Nabucco Projesi başlatılmıştır. Ham petrol taşınacak Bakü-Ceyhan boru hattı sadece bizim açımızdan ya da bölge açısından değil, bütün dünya açısından önemlidir. Güney Kafkaslar enerji boru hattı, Bakü-Erzurum boru hattı tamamlandı ve açıldı. Türkiye-Yunanistan doğalgaz projesi güneydoğu Avrupa gaz ringinin

ilk ayağının resmi açılışı yapıyor. Bu yolla gaz, Hazar'dan Orta Doğu ve Türkiye kanalıyla Avrupa'ya iletilecektir" şeklinde konuştu.

TÜRKİYE KRİTİK BİR ENERJİ TRANSİT NOKTASI OLACAK

ABD Enerji Bakanı Samuel Bodman ise, ABD'nin bölgede ve Türkiye'de enerji güvenliğine, enerjinin tedarik edilmesine ve enerji hatlarının çeşitliliğine yönelik çalıştığını belirterek, "Hiç kimse, ABD'nin Türkiye'ye verdiği stratejik önemi kesinlikle sorgulamamalıdır. Türkiye'nin bölgesel liderlik rolüne çok değer veriyoruz" dedi. Bodman, kritik bir enerji transit noktası haline gelen Türkiye'nin, doğu ve batı arasında önemli bir enerji kapısı olduğunu vurgulayarak, Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hat-

tının ilk açılışında bulunduğunu ifade eden Enerji Bakanı Türkiye-Yunanistan Boru Hattı projesinin açılışına da katıldı.

TÜRKİYE, KÜRESEL PAZARLARA GEÇİŞ YOLU

Yemekte konuşma yapan Türk-Amerikan İş Konseyi Başkanı Ferit F. Şahenk ise Türkiye'nin, Hazar ve Ortadoğu'ya daha sonra da diğer küresel pazarlara geçiş yolu sağlaması, temiz ve yenilenebilir enerji fırsatları, dünyanın bilinen enerji rezervlerinin dörtte üçünün komşu ülkelerinde yer alması gibi avantajlarıyla küresel enerji piyasasında oldukça önemli bir rol kazandığını ifade etti. Ardından sözü alan Ali Koç ise, İş Konseyi'nin Enerji Komitesi faaliyetleri hakkında bilgi vererek, yükselen talebe karşı azalan kaynaklar doğrultusunda ülkelere enerji işbirliğinin önemine değindi. Konsey'in daha önce 2007 yılında ABD Enerji Bakan Yardımcısı Clay Sell ve heyetini ağırladığını, 2005 yılında Samuel W. Bodman'ı Ortak Yıllık Konferans sırasında Washington DC'de ağırladığını, 2004 yılında ise bir önceki Enerji Bakanı Spencer Abraham'ı misafir ettiğini belirtti. Ayrıca, Enerji Komitesi hedefleri arasında yer alan Türk ve Amerikan firmalarının 3. ülkelerde işbirliği fırsatlarının da Irak, Afganistan gibi ülkelerde dikkat çekici olduğunun altını çizdi. Koç, enerji alanında 100 milyar dolar civarında bir yatırım ihtiyacı bulunduğuna parmak basarken, bu sektörün sağladığı transit ücretleri ile, istihdam gibi kazançların henüz yeterli olmadığını belirtti.

Ukrayna pazarını şehir stratejisiyle kazanacağız

Türkiye ile Ukrayna arasındaki ticaret hacminin 2006 yılında 4 milyar dolara yaklaştığını ifade eden Türk Ukrayna İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz, Ukrayna'ya daha fazla ticaret yapmak için Çin'de izlenen eyalet stratejisine benzer bir şehir stratejisi izlediklerini söyledi.

Türk-Ukrayna İş Konseyi, Ukrayna'nın bölgeleri ile ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla, 23-26 Eylül 2007 tarihlerinde yapılan Kırım ziyaretinin ardından, 06-09 Kasım 2007 tarihlerinde Ukrayna'nın Donetsk ve Dnepropetrovsk bölgelerine çalışma ziyareti düzenledi. 07 Kasım'da Dnepropetrovsk Ticaret ve Sanayi Odası'nda yapılan görüşmede Dnepropetrovsk Ticaret ve Sanayi Odası ile Türk-Ukrayna İş Konseyi arasında bölgesel iş komitesi anlaşması imzalandı. Ziyaret kapsamında Donetsk ve Dnepropetrovsk'taki Türk yatırım imkanları ve vilayet ile Türkiye arasındaki ticari ve ekonomik işbirliği konuları ele alındı.

Türk-Ukrayna İş Konseyi Başkanı Sefa Gömdeniz "2006'da Ukrayna ile ikili ticaret hacmimiz 4 milyar dolara yaklaştı. Ama denge Ukrayna lehine. Ukrayna ile tıpkı Çin'de izlenen eyalet stratejisine benzer bir şehir stratejisi izliyoruz. Dnepropetrovsk ve Donetsk kentleri Kiev'den sonra gerek sanayi ve ticaret hacmi gerekse potansiyeli açısından en gelişmiş kentler olarak değerlendiriliyor. Satın alma güçlerinin Ukrayna normalarına göre oldukça yüksek olduğunu da ifade etmemiz mümkün" dedi. Gömdeniz sözlerini "Donetsk ve Dnepropetrovsk'ta imzalanan bölgesel iş komitesi anlaşması geçtiğimiz aylarda Odessa'da, yıllar önce de Kırım'da imzalamış olduğumuz işbirliği anlaşmalarının bir uzantısı olarak değerlendirilmelidir" şeklinde devam etti.

rovsk'ta imzalanan bölgesel iş komitesi anlaşması geçtiğimiz aylarda Odessa'da, yıllar önce de Kırım'da imzalamış olduğumuz işbirliği anlaşmalarının bir uzantısı olarak değerlendirilmelidir" şeklinde devam etti.

2010'DA TİCARET HACMI 10 MİLYAR DOLARA ÇIKMALI

Mart ayında Kiev'de yapılan hükümetlerarası 5. TEİK (Ticari Ekonomik İşbirliği Komisyonu) toplantısı kapsamında 2010 yılına kadar iki ülke arasındaki ticaret hacminin 10 milyar dolara çıkarılması konusunda görüş birliğine varıldığını ve bu konuda Türk-Ukrayna İş Konseyi'nin gerekli tüm çalışmalar için harekete geçtiğini hatırlatan Sefan Gömdeniz "Hedefimiz, Karadeniz'in iki kıyısında omuz omuza vermiş Türkiye ve Ukrayna'dır" dedi.

Ukrayna'dan Türkiye'ye en çok ihrac edilen ürünler demir, taş ve kok kömürü, mineral gübre, organik ve inorganik kimya ürünleri, atım ve gıda ürünleri, kereste, polimer ve plastik ürünler. Türkiye'nin Ukrayna ile ticari anlamda en yoğun şekilde çalıştığı sektörler ise tekstil, tarım ve gıda, otomotiv, petrol, plastik, madencilik, kağıt ve mobilyadır. Ukrayna'ya en çok ihracat yapan Türk şirketleri ve yatırımcıları Evyap, Beta, Efes, Turkcell, Aygaz, Teknotes, Vita-Ukraina, Lord Food, Ata&Collins ve Ülker şeklinde sıralanıyor. Ukrayna'daki Türk yatırım firmalarının büyük çoğunluğu KOBİ niteliğinde. Firmalar ağırlıklı olarak gıda ve içecek, temizlik malzemeleri, hazır giyim, orman ürünleri, maden ve metal ile inşaat ve inşaat malzemeleri alanında faaliyet gösteriyor.

Türk müteahhitlerine Belarus'ta iş imkanı

Türk-Belarus İş Konseyi, 9 Kasım 2007 tarihinde "Belarus Yatırım Semineri" düzenledi. Türk-Belarus İş Konseyi Başkanı Zuhul Mansfield'in açılış konuşmasıyla başlayan seminerde Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan Güzin Bayar ve Bağımsız Devletler Topluluğu Daire Başkanı Fatih Turhan, Türkiye Cumhuriyeti ve

Belarus Cumhuriyeti arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin kaydedildiği gelişmeler ve gelecek dönemdeki beklentiler ile ilgili birer konuşma yaptı. Seminerde, Türk firmaları için müteahhitlik hizmetleri hem de çimento/çimento makineleri ihracatı, turizm alanlarında önemli imkanların bulunduğu dikkat çekildi.

Irak Elektrik Şebekesi Merkezi Planı artık Türkçe

DEİK, üyeleri ve resmi merciler için Irak Elektrik Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu 10 yıllık "Elektrik Şebekesi Merkezi Planı"nı Türkçe'ye çevirdi. Irak'ta ihtiyaç duyulan elektriğin bir kısmı komşu ülkelerden ithal edilmekte, ya da halk kendi elektriğini küçük jeneratörlerle üretiyor. 2003'de ABD'nin müdahalesinin ardından kurulan Irak Elektrik Bakanlığı, Irak'ın elektrik ihtiyacı için 2006 Haziran'ında 10 yıllık plan ilan etti. Plan çerçevesinde önce mevcut sistemin rehabilite edilmesi sonra da toplam 9200 Mega Watt kapasiteli yeni elektrik santrallerinin inşaa edilmesi düşünüyor. Bu çalışmaların yapılabilmesi için 2015'e kadar yaklaşık 23 milyar dolar ayracak. Türk özel sektörünün de halen Irak'a elektrik ihraç ettikten söz konusu planın faydalı olacağını düşünen DEİK, üyeleri ve resmi merciler için planı Türkçe'ye çevirdi. Planın tam metni için www.deik.org.tr/yi-ziyaret-edebilirsiniz.

Ekonomik güvenlik için Ankara Forumu katalizör

Tzipni Livni

İsrail'in Tel-Aviv şehrinde 30 Ekim-1 Kasım 2007 tarihlerinde düzenlenen 6. İsrail Başbakan Konferansı'na DEİK/Türk-İsrail İş Konseyi Başkanı Ekrem Güvenderen başkanlığında bir Türk işadamları heyeti katıldı. Konferans'ta hükümet ve özel sektör arasında tam işbirliğinin önemi vurgulandı.

Konferans kapsamında açıklamalarda bulunan İsrail Dışişleri Bakanı Tzipni Livni, İsrail'i doğal kaynağı olmayan ancak kısa zamanda insan kaynağı sayesinde bir şeyler başarmış bir ülke olarak tanımlayarak; İsrail'in algılanış biçimini değiştirmenin ve olumlu şekilde algılanmasını sağlamanın öncelikli politikaları arasında yer aldığını belirtti. Livni sözlerine yakalanmış olan ekonomik başarıyı avantaj olarak kullanarak İsrail'in düşman gibi algılandığı yerlerde yatırımlar vasıtasıyla söz konusu imajı değiştirmek için çalışmalarını ifade ederek devam etti.

1 Kasım 2007 tarihinde gerçekleşen Başbakan Konferansı'nda yapılan konuşma ve sunumlarda özelleştirme gündeminin henüz sonuçlanmamış olmasının ve İsrail'deki bankacılık sektörünün rekabet açısından bir takım ayarlamalara ihtiyaç duyulmasının İsrail'in önünde halledilmesi gereken önemli ekonomik meseleler olduğu vurgulandı.

ANKARA FORUMU KATALİZÖR OLABİLİR

Bunun dışında bölgedeki güvenlik ihtiyacının karşısında ekonomik kalkınma ihtiyacının yer aldığının anımsatan Olmert, işsizlik oranının iki yıl içinde yüzde 5,5'e düşürüleceğini açıkladı. 30 Ekim tarihinde düzenlenen firmalar arası ikili görüşmelerin ardından 31 Ekim'de Türk-İsrail İş Konseyi Başkanı Ekrem Güvenderen ve Türk katılımcıları İsrail Ulusal Altyapı Bakanı Binyamin Ben-Eliezer'i de ziyaret etti.

Şeria'da yeni bölgeler kurulması, yerel odalara yönelik kapasite oluşturma projeleri bölgeye yönelik somut projeler olarak aktarıldı. Konferansın kapanış konuşmasını gerçekleştiren Başbakan Ehud Olmert, İsrail'in yüzde 5'in üzerinde ekonomik büyüme gerçekleştirmesinin beklendiğini, son yıllarda yalnızca ekonomik büyümeyle değil uygulanan sıkı mali politikayla da gurur duyduklarını açıkladı. İsrail'in dış borcunun GSYİH'ye oranının hala OECD gerekliliklerinin üzerinde olma makla birlikte yüzde 100'ün altına düşürüldüğünü ve düşmeye devam edeceğini anımsatan Olmert, işsizlik oranının iki yıl içinde yüzde 5,5'e düşürüleceğini açıkladı.

30 Ekim tarihinde düzenlenen firmalar arası ikili görüşmelerin ardından 31 Ekim'de Türk-İsrail İş Konseyi Başkanı Ekrem Güvenderen ve Türk katılımcıları İsrail Ulusal Altyapı Bakanı Binyamin Ben-Eliezer'i de ziyaret etti.

Referans KÜRESEL

Yayın Sahibi
Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
AYDIN DOĞAN
İcra Kurulu Başkanı
Vuslat DOĞAN SABANCI
Genel Yayın Yönetmeni
Eyüp Can SAĞLIK

Yayın Koordinatörü
İsmet ÖZKUL
Genel Koordinatör
Sefer LEVENT

Yan Yayınlar Koordinatörü
Noyan DOĞAN
Yazışları Müdürü
Hasan KILIÇ (Sorumlu)
Hazırlayan
Sibel ATIK - Samet İNANIR - Nur TARAN
Editör
Şebnem BAYAR
Görsel Yönetmen
Güngör YILMAZ
Sayfa Tasarımı
Ersel YILDIZ

Reklam Koordinatörü: **Sevim DENİZ**
Tel: (0212) 449 65 39

Hürriyet Medya Towers,
GÜNEŞLİ 34212 İSTANBUL
Tel : (0212) 677 00 00 Faks : (0212) 449 60 47
Başlıkları: **DOĞAN PRINTING CENTER TEŞİSLERİ**
Hodgkine Yolu Esenyurt-İstanbul

KÜRESEL
Referans-DEİK Ortak Yayınıdır.
İçerik DEİK tarafından
sağlanmıştır.
Görüş ve önerileriniz için
press@deik.org.tr

KISA KISA

Kazakistan iş yapma rehberi yayımlandı

Kazakistan'da yatırım yapmak isteyen ya da Kazakistan'daki iş olanakları hakkında bilgi almak isteyen Türk girişimcilere ışık tutması amacıyla DEİK tarafından hazırlanan "Kazakistan İş Yapma Rehberi" yayımlandı. Öngören Hukuk Bürosu'nun işbirliğiyle hazırlanan rehberde Kazakistan ticaret mevzuatı, yerel şartlar, ekonomik veriler, iş yapma konusunda Kazakistan hükümetinin sunduğu teşvikler gibi bilgiler yer alıyor.

DEİK'ten Avrupa Birliği için lobi atağı

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Avrupa Birliği ülkelerine Türkiye'nin tanıtımına yönelik gerçekleştirdiği lobi faaliyetleri kapsamında 4-7 Kasım tarihinde Hollandalı, 11-15 Kasım tarihinde ise Avusturyalı gazetecileri ağırladı. DEİK'in davetlisi olarak Ankara, Eskişehir ve İstanbul'u kapsayan bir ziyaret gerçekleştiren Avusturyalı gazeteciler arasında Wiener Zeitung'dan Martyna Czarnowska ve Kurier gazetesinden dış politika yazarı Margaretha Kopeinig bulunuyordu. Resmi ve akademik çevrelerle temasta bulunmanın haricinde basın mensuplarıyla da bir araya gelen gazetecilere Türkiye ekonomisi, yatırım ortamı ve Türkiye-AB ilişkileri konularında bir brifing verildi. Hollandalı gazeteciler ise Prof. Dr. Feroz Ahmad, Prof. Dr. Akile Gürsoy, Prof.Dr. Erdal Yavuz ve Prof. Dr. Bozkurt Güvenç ile Türkiye ve Türk ekonomisi hakkında görüş alışverişinde bulunurken, İMKB Başkanı Hüseyin Erkan ve DEİK Yönetim Kurulu Üyesi Zeynep Bodur Okyay'ı da ziyaret ettiler.

Irak politikası 'Mercek' altında

Türk-Irak İş Konseyi ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Araştırma ve Geliştirme Bölümü ortak bir çalışmayla Cumhuriyet tarihi boyunca aşamalı olarak Türk siyasetinin önemli parametrelerinden birisi olan Irak'ı "mercek" altına aldı. Kasım ayında ilk sayısı DEİK üyelerine ve gerekli mercilere sunulan "Irak Mercek" son dönemde yükselen gerginlik ortamında Irak konusunda kamuoyunda, siyasetlerde ve karar alıcılardaki bilgi eksikliğini gidermeyi ve muğlak konulara ışık tutmayı hedefledi.

Hazırlanan bülten kapsamında, Kerkük referandumuna ilişkin son durum, Irak'ın üçe bölünmesini öngören "Biden Planı", Ziraat Bankası'nın Bağdat'ta şube açma hedefi gibi siyasal, ekonomik ve stratejik konularda bilgilerin yanı sıra Dünya Bankası tarafından Irak'ta gerçekleştirilen projeler, Irak-Türkiye ham petrol boru hattı faaliyetleri, Irak'taki elektrik tüketimi gibi konularda tabloların ve istatistiklerin de yer alıyor.

Ülke bültenleri NTVMSNBC'de

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu iş konseyi koordinatörüklerinin yaptığı çalışmalar kapsamında hazırlanan ülke bültenleri en güncel halleriyle NTVMSNBC-DEİK işbirliği ile NTVMSNBC'nin web ortamında ziyaretçilere sunuluyor. Çin ülke bülteni ile başlayan seriyi Fransa, ABD, Mısır, Irak, Rusya, Pakistan, Brezilya, Almanya ve Japonya bültenleri takip edecek.

DEİK yayınlarına ulaşmak için www.deik.org.tr adresine başvurabilirsiniz

DEİK YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

M. RİFAT HİRSARCIKLIOĞLU
(Başkan) TOBB Başkanı

2008'de 20'nci yılını kutlamaya hazırlanan Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu 76 ülkede dünyanın 10 değişik bölgesinde iş konseyleri ile faaliyet yürütüyor. 538 firma ile 1280 üyeye sahip DEİK'in oldukça güçlü bir yönetim kurulu kadrosu bulunuyor.

RONA YIRCALI
(Başkan Vekili-İcra Kurulu Başkanı)
Balıkesir Sanayi Odası Başkanı

BAŞARAN ULUSOY
(Üye) Türkiye Seyahat Acentaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

BÜLENT KOŞMAZ
(Üye) TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

CEM KOZLU
(Üye) Kuzey Asya, Avrasya, Ortadoğu Bölüm Danışmanı Coca Cola AŞ

ÇELİK KURDOĞLU
(Üye) Türk- G.Doğu Avrupa İş Konseyleri Koordinatör Başkanı

ENGİN TUNCAY
(Üye) Sabancı Holding Kimya ve Dış Ticaret Grup Başkanı

M. ERDAL EREN
(Üye) Türkiye Mühendisler Birliği Yönetim Kurulu Başkanı

FERİT ŞAHENK
(Üye) Türk-ABD İş Konseyi Başkanı

GÜLSÜM AZERİ
(Üye) Türkiye İhracatçılar Meclisi Yönetim Kurulu Üyesi

HALİM METE
(Üye) TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

HASAN ALİ KİLCİ
(Üye) Kayseri Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı

HASAN BENGÜ
(Üye) TÜSİAD International Başkan Yardımcısı

HASAN ÇOLAKOĞLU
(Üye) Türk - Fransız İş Konseyi Başkan Yardımcısı

İBRAHİM ÇAĞLAR
(Üye) İstanbul Ticaret Odası Başkan Yardımcısı

MUSTAFA BARUTÇUOĞLU
(Üye) Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Üyesi

MUSTAFA BOYDAK
(Üye) Kayseri Sanayi Odası Başkanı

OKTAY VARLIER
(Üye) Türk-Kazak İş Konseyi Başkanı

ÖMER AYDIN
(Üye) Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı

ÖMER BOLAT
(Üye) MÜSİAD Başkanı

SELİM EGELİ
(Üye) Türk-Yunan İş Konseyi Başkanı

ŞABAN BAŞ
(Üye) Adana Ticaret Odası Başkanı

TUĞRUL ERKİN
(Üye) Türk-Avrasya İş Konseyleri Koordinatör Başkanı ve Türk-Gürcü İş Konseyi Bşk.

ZEYNEL ABİDİN ERDEM
(Üye) Türk-İspanyol İş Konseyi Başkanı

ZEYNEP BODUR OKYAY
(Üye) Türk-İtalyan İş Konseyi Başkanı

UFUK YILMAZ
(Üye) DEİK Direktörü

DEİK ÜYELERİNDEN HABERLER

Delta Sudan'daki yatırımlarını artırıyor

Sudan'da nakliye ve lojistik üzerine faaliyet gösterecek yeni bir şirket kuran Delta Petrol, ülkede 300 filoluk çekici ve 600 dorselik kuru yük araç parkı kurmayı hedefliyor. Firmanın ilerleyen dönemlerdeki hedeflerini başında Doğu Afrika'da intermodal lojistik altyapısını güçlendirmek ve bölgesel bir ağ ser-

vis anlayışında güçlenen bir yapıda, sektöründe yüksek standartlarda ve katma değeri yüksek lojistik aktivitelerinde servis vermek geliyor. Firmanın Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Habbab aynı zamanda DEİK Türk-Lübnan İş Konseyi ve Türk Ortadoğu İş Konseyleri Koordinatör Başkanlığı'nı yürütüyor.

Girişimcinin ekonomide değişim beklentisi yok

Deloitte, Türk firmalarına yatırım yapan 30 girişim sermayesi yatırımcısının katılımı ile gerçekleşen "Private Equity Confidence Survey Girişim Sermayesi Güven Anketi"ni yayınladı. Ankete cevap verenlerin yüzde 63'ü önümüzdeki altı ay boyunca ekonomik koşulların aynı kalacağını, yüzde 25'i ise daha iyi olacağını düşünüyor. An-

ketten çıkan önemli sonuç, finansman kaynaklarının dünya üzerinde yaşanan kriz doğrultusunda daralma eğilimine girdiğine inanılanların oranı yüzde 13'ten yüzde 63'e çıkmış durumda olması. Deloitte'un DEİK Kuzey Amerika, AB ve Avrasya İş Konseyleri'ndeki temsilciliğini firmanın Yönetici Ortaklarından Banış Öney yürütüyor.

DEİK'İN YENİ SİTESİ HİZMETE AÇILDI

Geçtiğimiz günlerde yenilenen web sitesi ile DEİK, üyelerine internet üzerinden daha verimli hizmet vermeye başladı. Simternet ile ortak ve yoğun bir çalışma sonucu ortaya çıkan DEİK yeni web sitesini ziyaret edenler kurum bünye-

sinde faaliyet gösteren 76 iş konseyi, kurumsal yapı, üyelik sistemi, araştırmalar ve yayınlar, faaliyet raporları ve mevzuat hakkında bilgi alabilir, DEİK'in düzenlediği ve düzenleyeceği etkinliklerin detaylarına kolaylıkla ulaşabilirler.

HES'ten 5 kıtada 110 ülkeye ihracat

Boydak Holding'in en önemli yatırımlarından biri olan HES Kablo 2007 yılını ABD, İngiltere, İsveç, Güney Afrika ve Yeni Zelanda başta olmak üzere beş kıtada 110 ülkeye ihracat gerçekleştirerek kapayacak. ISO 500'deki performansıyla dikkatleri çeken HES Kablo listede 91. sırada yer alıyor. HES Kablo Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Boydak aynı zamanda DEİK Yönetim Kurulu Üyeliği görevini üstlenmiş durumda.

AJANDA

Makedon Yatırım Timi 17 Aralık'ta İstanbul'da

DEİK, Makedonya Başbakanı Nikola Gruevski ve ülkede yatırım imkanlarına öncülük eden Makedonya Yatırım Timi'ni ağırlıyor. 17 Aralık tarihinde DEİK'te düzenlenecek toplantıyla Türk işadamlarıyla bir araya gelecek olan Makedonya Yatırım Timi, bu ziyaretle Türkiye'de bulunan potansiyel yatırımcılarla görüşüş işbirliği fırsatlarını kollayacak.

Avrupa Birliği'ne aday statüsünde olan Makedonya'da tarım, gıda işleme, otomotiv yan sanayi, sağlık ve tıbbi cihazlar, bilgi ekonomisi ve turizm ülkenin rekabetçi sektörlerinin başında geliyor. Avrupa'daki en düşük vergi oranlarına sahip ve 650 milyon nüfusa gümrüksüz giriş sağlayan Makedonya'da enflasyon oranı yüzde 3.

Toplantı hakkında detaylı bilgi için: aakdeniz@deik.org.tr

İspanyol firmalar yatırıma geliyor

Türk-İspanyol Yatırım ve İşbirliği Forumu 11-12 Aralık 2007 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilecek. İspanya Dış Ticaret Entitüsü (ICEX) tarafından İspanya Ticaret ve Sanayi Odaları Yüksek Konseyi işbirliği ve DEİK/ Türk-İspanyol İş Konseyi desteğiyle düzenlenen forum, Türkiye'de yatırım yapmak isteyen 20 seçilmiş İspanyol firmayı İstanbul'da ağırlayacak.

Bu 20 İspanyol firma Türk firmalarıyla ikili görüşmelerde bulunacak. Forum kapsamında yer alacak başlıca sektörler ise ulaşım, çevre, enerji, endüstri, sertifikasyon, turizm gibi alanlarda mühendislik, danışmanlık ve inşaat hizmetleri; bilişim ve elektronik, otomotiv ve yan sanayi, metalurji ve tekstil olarak sıralanıyor. Toplantıda ele alınacak temel işbirliği konuları ortak yatırımlar, teknoloji ve know-how transferi, şirket kurulumu, taşeronluk, franchising, özelleştirme projelerine katılım, sermaye iştiraki, geçici ortaklık ve yap iş-let devret türü anlaşmaları olacak.

Türk-İspanyol İşbirliği Forumu ve katılımcı İspanyol firmaları hakkında detaylı bilgi İspanya Ekonomi ve Ticaret Ataşeliği web sitesinde (www.ispanyaticaret.org.tr) yer almaktadır.

DEİK İş Platformu Eskişehir ve Manisa'da

KOBİ Bilgi Fuarları kapsamında DEİK'in Anadolu'ya açılımını gerçekleştirdiği İş Platformları çalışmalarına devam ediyor. KOBİ'lere bilgi akışını sağlamak ve sadece yurt içi değil aynı zamanda yurt dışı faaliyetlerde bulunmalarına katkı sağlamak için yapılan platformlar Anadolu'da bulunan yatırımcıların yabancı girişimlere yönelmelerine destek oluyor. 6-7 Aralık tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenecek olan İş Platformu'nun bir sonraki toplantısı 11-12 Aralık tarihlerinde Manisa'da gerçekleştirilecek.

1 Ekim 2007 tarihli DEİK İcra Kurulu kararı ile DEİK üyeliğine kabul edilmiş firmalar

- ACIBADEM SAĞLIK HİZMETLERİ
- ARKAS LOJİSTİK DAĞITIM DEPOLAMA TAŞIMACILIK VE TİCARET
- MARDİN MARTU İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET
- NAKPA PLASTİK SANAYİ VE TİCARET
- OYTAŞ İÇ VE DIŞ TİCARET
- RENOVA EKONOMİ VE YATIRIM DANIŞMANLIĞI
- STOEGER SİLAH SANAYİ
- SÖKTAŞ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET
- BANK POZİTİF
- BOYDAK DIŞ TİCARET
- GAP İNŞAAT YATIRIM VE DIŞ TİCARET
- MNG HAVAYOLARI VE TAŞIMACILIK
- ŞEKERBANK
- TÜRK TRAKTÖR ZİRAAT MAK.

DEİK üyeliğine başvurmak için info@deik.org.tr